# De wereld binnen duizend jaer

## Hippoliet van Peene

**bron**
H. van Peene, *De wereld binnen duizend jaer*. I.S. van Doosselaere, Gent 1859

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/peen001were01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

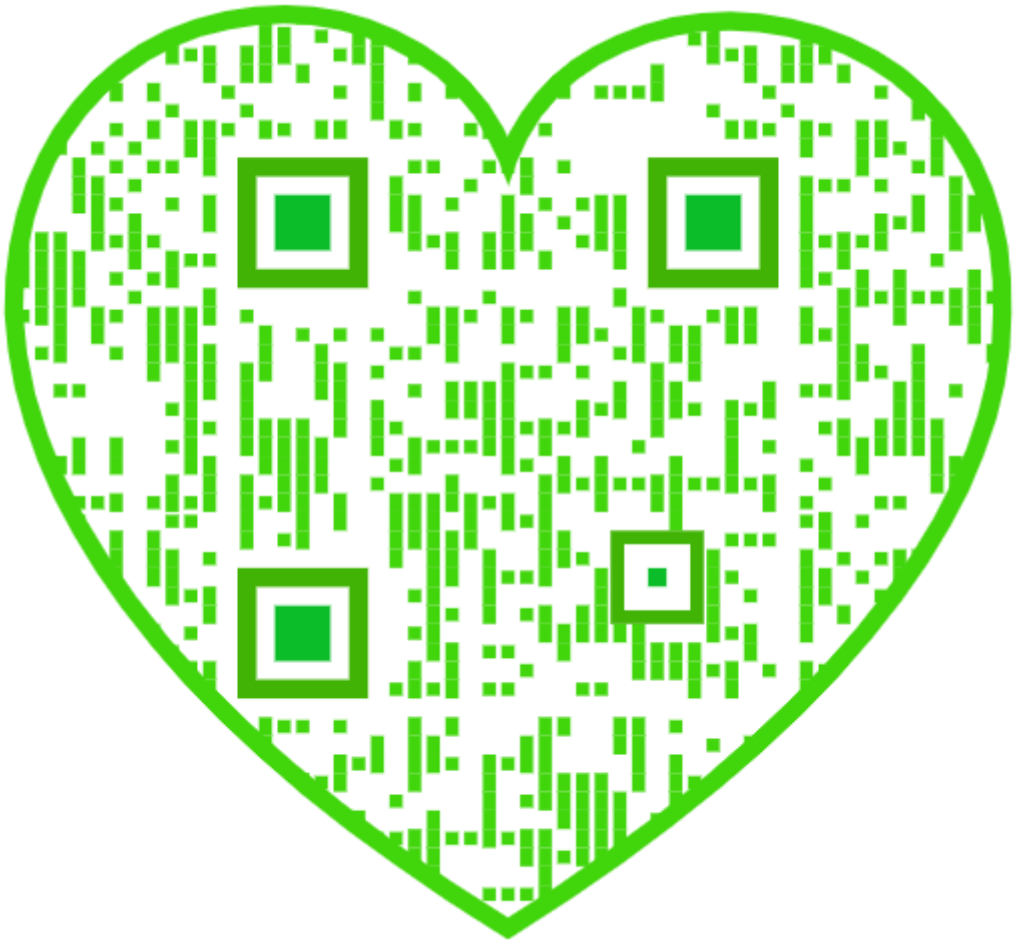

## [Persoonen]

### Voorspel.

### Eerste tafereel.

| **Persoonen:** | **Spelers:** |
|---|---|
| FERNAMBOK, apothekersdiscipel. | De heer BEEMS. |
| VISIKOFF, overste van eenen stam Kirghizsen | De heer P. VAN DER GRYP. |
| KRABTOWISKA, zyne vrouw. | Mev. IBURG |
| ASTRAKHAN, oude dienaer van VISIKOFF. | De heer KNIJP. |
| Een beer. | |
| Jagers, wachten en slaven. | |

De handeling heeft plaets in Siberië in 1857.

### Tweede tafereel.

| | |
|---|---|
| De Fantazy. | Mev. KORLAAR-SABLAIROLLES. |
| De Wereld. | De heer BREEDÉ. |
| De Vooruitgang. | De heer DENIS. |
| De Stoom. | De heer JAMBROES. |
| De Electriciteit. | Mev. SPOOR. |
| Het Geld. | De heer KIEHL. |
| Het Verstand. | De heer SPOOR. |
| De Mode. | Mev. PICÉNI. |
| Kupido. | Jonge juffer Roos. |
| Nimfen. | |

### Eerste Bedryf.

| | |
|---|---|
| FERNAMBOK. | De heer BEEMS. |
| Mynheer UTIEL. | De heer VAN KORLAAR. |
| Mevrouw PAT-CHOU-LI. | Mev. IBURG. |

| | |
|---|---|
| VELOX, een vliegende brievenbesteller. | De heer DENIS. |
| De conducteur van een stoomrytuig. | De heer KNIJP. |
| Eene kindervoedster. | Mev. KNIJP. |
| Een garçon de café. | De heer Roos. |
| Een Chineesche schooljongen. | Jonge heer VAN ZUIJLEN. |
| Een kleine Chinees. | Jonge juffer VALOIS. |

Chineesche kooplieden, inwooners van Centralis, reizigers, straetvagers.

## Tweede Bedryf.

| | |
|---|---|
| Mevrouw PRETORIA, advokates. | Mev. KIEHL-SABLAIROLLES. |
| Mejuffer MEDICA, geneesvrouw. | Mev. WESTHOFF. |
| KRANMAN, jonge heer naer de mode. | De heer PRONK. |
| Mevrouw PAT-CHOU-LI. | Mev. IBURG. |
| FERNAMBOK. | De heer BEEMS. |
| UTIEL. | De heer VAN KORLAAR. |
| SERVIES, kamerdienaer. | De heer G. VANDER ZIJP. |

Een deurwaerder, twee moorkens, bedienden, genoodigden, enz.

## Derde Bedryf.

| | |
|---|---|
| FERNAMBOK. | De heer BEEMS. |
| UTIEL. | De heer VAN KORLAAR. |
| Mevrouw PAT-CHOU-LI. | Mev. IBURG. |

Een cipier.

De handeling der dry bedryven heeft plaets ten jare 2857, in eene stad genaemd Centralis, zich uitstrekkende van de plaets waer vóor dien tyd Parys stond tot aen de oevers van den Rhyn.

## Naspel.

| | |
|---|---|
| De Fantazy. | Mev. KORLAAR-SABLAIROLLES. |
| De Wereld. | De heer BREEDÉ. |
| De Vooruitgang. | De heer DENIS. |
| De Stoom. | De heer JAMBROES. |
| De Electriciteit. | Mev. SPOOR. |
| Het Geld. | De heer KIEHL. |
| Het Verstand. | De heer SPOOR. |

Nimfen.

De handeling heeft plaets in het luchtpaleis der Fantazy.

# De wereld binnen duizend jaer, Fantastisch blyspel.

# Voorspel.

## Eerste Tafereel.
## De yskegel in Siberie.

*Het tooneel verbeeldt eene landstreek in Siberië, alles is met sneeuw overdekt. Een ysberg in 't verschiet.*

### Eerste tooneel.

*By het opgaen der gordyn ziet men eenen witten beer van den ysberg komen. Op 't voortooneel zynde laet hy eenen diepen zucht hooren op de maet van 't muziek. Vervolgens doet hy de rande van de plaets en verdwynt. Onmiddelyk daerna verschynen er verscheidene Kirghizsche jagers met pyken gewapend.*

### N$^{o}$ 1. Koor van jagers.

Laet ons den beer zien optesporen.
Ach! sloeg het lot ons heden meê,
Zyn vel zoû 't onze sterk bekoren
Voor paletot of *cache-nez.*
Een stapken voorwaerts zonder beven,
Dan éen terug, de rangen digt,
Zoo wordt de beer vooruit gedreven
Tot dat hy dood ter aerde ligt.
Laet ons den beer zien optesporen
Ach! sloeg het lot ons heden mêe,
Zyn vel zoû 't onze sterk bekoren
Voor paletot of *cache-nez.*

*(De beer verschynt op nieuw en komt regt op de jagers aen. Allen werpen een schreeuw uit en vlugten.)*

## Tweede tooneel.

*DE VORIGEN, VISIKOFF, ASTRAKHAN, gevolg.*

**VISIKOFF.**

By Sint-Nikolaes! patroon van al de Russen en de Kirghizsen! heb ik scheel gezien of schemeren my de oogappels! Vlugten voor een beer! een wezen dat ten minste zoo stom is als gy... Wat beteekent dat?

**EEN JAGER.**

Maer genadige heer overste...

**VISIKOFF.**

Hy spreekt tegen, geloof ik. - Astrakhan! dat men hem morgen op zyne nuchtere maeg vyf honderd knoetslagen opdiene voor dejeuner. Men slepe hem mede.

*(De wachten maken zich meester van den jager.)*

**DE JAGER.**

Genade!

**VISIKOFF.**

Hy vraegt genade... Wel nu, geeft er hem zes honderd. - Voort!!

*(De wachten vertrekken met den jager.)*

En gy, weêr op jagt... en brengt my den beer's vel of het uwe.

**HERNEMING VAN DEN KOOR.**

*(Zeer zacht.)*

Laet ons den beer, enz.

*(Zy vertrekken.)*

## Derde tooneel.

*VISIKOFF, alleen.*

Zy mogen het aen myn goed humeur, waerin ik van daeg ben, te danken hebben dat ik hen allen niet heb afgeknoet. O! was Visikoff in zyn vies haer geweest... Mille millions de tonnerre!! Neemt geene attentie, 't is eene uitdrukking die ons van over den Pruth gekomen is, sedert de belegering van Sebastopol, en welke ik met

voorliefde in myne conversatie meng, uit hoofde harer ronkende welluidendheid. Mille millions de tonnerre!

*(in t' verschiet ziende.)*

O sapristi! ... andermael eene uitdrukking van den zelfden oorsprong. Herhalen wy onze uitroeping. O sapristi! Wat zie ik daer?

## Vierde tooneel.

*De Vorige, FERNAMBOK.*

**FERNAMBOK.**
Een man wiens thermometer tot twintig graden onder zero gezonken is... nog eenige graden lager, en ik verander in eenen yskegel... brrrr.

**VISIKOFF.**
Wie zyt gy? Wat wilt gy? Van waer komt gy?

**FERNAMBOK.**
Gy ondervraegt my met 't air van eenen commissaris van policie. Zyt gy commissaris van policie?

**VISIKOFF.**
Ik ben boijar.

**FERNAMBOK.**
Ha! ha! 'k en ken dat niet.

**VISIKOFF.**
Nog eens, ik vraeg u wie gy zyt, wat gy wilt en van waer gy komt?

**FERNAMBOK.**
Ik zal u dit alles zeggen als ik myne natuerlyke warmte weder heb. Jongens! wat is dat hier koud. Waer is het naeste koffyhuis?

**VISIKOFF,**

*zeer bot.*

Er zyn geen koffyhuizen in dit land.

**FERNAMBOK.**
't Is gelyk, wy zullen in het eerste het beste gaen. Ik voel de noodzakelykheid my door den moka en den cognac te doen ontdooijen... Maer jongens! wat is dat hier koud.

**VISIKOFF.**
Gy begrypt my dan niet?

**FERNAMBOK.**
Pardon, eerbiedwaerdige Rus, ik begryp u zeer wel. 't Is wonderlyk hoe ik wel de russissche tael begryp, vooral als men ze in 't vlaemsch spreekt.

**VISIKOFF.**
Dan hebt gy my hooren zeggen dat er geen koffyhuizen in dit land zyn.

**FERNAMBOK.**
Geene koffyhuizen! ... Maer wat doet dan die wel gecoiffeerde en interessante klasse van jongelingen, tusschen den knecht en het meisjen, welke men garçons de café noemt?

**VISIKOFF.**
Daer zyn er geene.

**FERNAMBOK.**
't Is juist geredeneerd. Als er geene... natuerlyk... dan moeten er geene... 't is klaer dat, gelyk de zon in myn land. Jongens! wat is dat hier koud!

**VISIKOFF.**
Gy ontwykt myne vragen.

**FERNAMBOK.**
'k Geloof het wel; indien gy in myne plaets waert, twintig graden onder zero. Jongens! wat is dat hier koud! Wat doet men dan in dit land om zoo koud te zyn... Hebt ge geene zonne?

**VISIKOFF.**
Dry maenden in 't jaer.

**FERNAMBOK.**
't Is wel weinig... ik zoû daer tegen petitionneren. Jongens! wat is dat hier koud! Ik vraeg eenen calorifeer, bezorg my eenen colorifeer of ik verstyf van onder tot boven... brrrr.

**VISIKOFF,**

*hem zyne kalebas gevende.*

Daer, drink een' teug.

**FERNAMBOK.**

O! dank! dank! Voorzienigheid verbeeld door eenen Kozak. Uw sniek is excellent, Kozak.

**VISIKOFF.**

Ik ben geen Kozak.

**FERNAMBOK.**

't Is waer ge zyt Savoijard.

**VISIKOFF.**

He!

**FERNAMBOK.**

Neen, neen, Boijar wil ik zeggen.

**VISIKOFF.**

Ik ben overste der Kirghizs.

**FERNAMBOK.**

Ha! dat is wat anders, ik houd zeer veel van kirsch.

**VISIKOFF.**

Kirghizs!

**FERNAMBOK.**

Ik respecteer er u niet te min voor, Kozak.

**VISIKOFF.**

Kirghisz! mille millions! ... Scarowits Visikoff, Boijar en overste der Kirghizs.

**FERNAMBOK.**

'k Heb 't beet, 'k heb 't beet. Charles-Louis Visikop, Boijar en overste der Kir...

**VISIKOFF,**

*zeer bot het woord eindigende.*

Ghizs!

**FERNAMBOK.**

Ghizs! zoo is 't. - Kozak, uw brandewyn doet my 't effekt van eenen gloeijenden kagchel tusschen myn beenen. Ik dank u. - Ik, ik ben Ignatius Fernambok, oud vyf-en-twintig jaren, gevaccineerd en ongetrouwd zonder kinderen, gewezen apothekersdiscipel by het vreemd legioen van Krimeën, byzonderlyk gelast met het manoeuvreren der clysteerpyp en geheel ten uwen dienste indien gy de noodzakelykheid van dat instrument moogt gevoelen, eerbiedwaerdige Kirsch...

**VISIKOFF.**
Ghizs!

**FERNAMBOK.**
Kirghizs! 't is zoo. Ik heb altyd den Kirsch in den mond, gy verstaet, de gewoonte...

**VISIKOFF.**
En wat geleidt er u in deze afgelegene landstreek?

**FERNAMBOK.**
Indien ik een blagueur van franschman ware, ik zoû beginnen met u een liedje te zingen op 't air van:

J'ai longtemps parcouru le monde,
uit *Joconde*, of een ander

Ah! qu'il est doux de voyager!
uit *les Diamants de la Couronne*, van Auber. Kent gy Auber?

**VISIKOFF.**
Neen...

**FERNAMBOK.**
Meyerbeer?

**VISIKOFF.**
Neen, in zaken van beeren ken ik niets dan de witte.

**FERNAMBOK.**
Farceur van Kozak!

**VISIKOFF.**
Kirghizs, mille millions!

**FERNAMBOK.**
't Is juist. - Jongens! wat is dat hier koud.

**VISIKOFF.**
Gaet het nog lang duren? Wat geleidt u alhier?

**FERNAMBOK.**
De reiszucht, de eenvoudige reiszucht. Niets meer te doen hebbende met de...

*(hy doet teeken van de clysteerpyp te gebruiken.)*

sedert dat de Gealliëerden het kanon gebruikt hebben om Sebastopol te purgeren, is my de fantaisie overgekomen de natuer te gaen bewonderen

onder alle gedaenten, leelyke en schoone... ik ben met de leelyke begonnen, met u, en hier ben ik.

**VISIKOFF.**

En wat is thans uw voornemen, jonge waeghals?

**FERNAMBOK.**

Eene schuilplaets te zoeken zoo spoedig mogelyk tegen uwe verwenschte luchtgesteldheid en vervolgens met de eerste gelegenheid uwen yskelder te verlaten.

**VISIKOFF.**

Gy boezemt my belang in, jonge waeghals.

**FERNAMBOK.**

Gy zyt wel goed, eerbiedwaerdige kozak.

**VISIKOFF.**

Kir...

**FERNAMBOK,**

*hem nadoende.*

Ghizs! ... 't is gekend.

**VISIKOFF.**

Daer komt myn opperdienaer, hy zal u naer myne ijourte geleiden.

**FERNAMBOK.**

Gy zyt andermael wel goed.

*(Ter zyde.)*

Ik weet niet wat hy zyne ijourte noemt, maer 't is gelyk, die specie van redelyke dieren wonen toch zeker onder 't ys niet gelyk hunne medeburgers de witte beeren.

## Vyfde tooneel.

*DE VORIGEN, ASTRAKHAN, WACHTEN.*

**ASTRAKHAN.**

Genadige heer overste, de pligtige is in de gevangenis.

**VISIKOFF.**

Goed, Astrakhan.

**FERNAMBOK.**

Ha! dat is mynheer Astrakhan! ... Het gaet goed, mynheer Astrakhan? ... Zoo veel te beter... Ik heb veel van u hooren spreken.

**VISIKOFF.**
Waerlyk!

**FERNAMBOK.**
Ja, ten tyde dat men klakken van Astrakhan droeg. 't Was zeer warm in den winter. Was dat van uw vel?

**ASTRAKHAN.**
Dat was 't vel van zekere dieren.

**FERNAMBOK.**
't Is 't geen ik u vroeg.

**VISIKOFF.**
Astrakhan, geleid dezen jongen reiziger naer myne ijourte en geef hem al wat hy noodig heeft om zich te herstellen.

**FERNAMBOK.**
En zich te verwarmen. Bravo! bravissimo! Bis! bis!

**VISIKOFF.**
Wat wil dat zeggen?

**FERNAMBOK.**
't Is eene manier van te zeggen dat gy myne goedkeuring hebt en dat ik nog wel een slokjen van uwen sniek zoû willen.

**VISIKOFF,**

*hem zyne kalebas aenbiedende.*

Drink.

**FERNAMBOK.**
Hertelyk dankbaer! 't is als of er eene buize van den calorifeer in myn binnenste gelegd was en dat ik met den vapeur verwarmd werd.

**VISIKOFF.**
Vaerwel, ik ga naer myne jagers. Astrakhan, zorg voor den jongen reiziger.

**FERNAMBOK.**
Astrakhan, zorg voor den jongen reiziger.

**VISIKOFF.**
Ik hoop u by myne terugkomst weder te zien, jonge... van wat land zyt gy?

**FERNAMBOK.**
Ik ben Vlaming.

**VISIKOFF.**
Nu, ik hoop u by myne terugkomst weêr te zien, jonge Vlaming.

**FERNAMBOK.**
Gy zyt wel beleefd, oude Ko...

*(Visikoff beziet hem.)*

Oude Kir...

**VISIKOFF,**

*zeer bot en luid.*

Ghizs!

*(Af met de wachten.)*

## Zesde tooneel.

*FERNAMBOK, ASTRAKHAN.*

**FERNAMBOK.**
Hy is zeer beminnelyk die oude Kozak. Zyn zy allen alzoo in dit land?

**ASTRAKHAN.**
Gewoonelyk.

**FERNANBOK.**
't Moet fel aengenaem zyn om hier met die lieden om te gaen. Komaen, oude Astrakhan, geleid my naer 't paleis van uwen meester.

**ASTRAKHAN.**
Naer zyne ijourte wilt gy zeggen.

**FERNAMBOK.**
IJourte! ijourte! wat is dat, zyne ijourte?

**ASTRAKHAN.**
Dat is zyne tente.

**FERNAMBOK.**
Eene tente, in alzoo eene koude... wordt-de zot? ... Sapperloot! ik vraeg een huis.. ik wil een huis... een huis of de dood.

**ASTRAKHAN.**
Men kent geene huizen in dit land.

**FERNAMBOK.**

O schepsels der primitieve tyden! Wat, ge kent geen

huizen! maer dat is eene *infamie*, eene wraekroepende verzuimenis van uw eigen lichaem. Maer wat doet gy dan om gedurig in geene yskegels te veranderen?

**ASTRAKHAN.**

Wy hebben warme gefoereerde leerzen, warme vellenoverjassen, warme vellenmutsen, in onze ijourten warme vellenbehangsels, warme vellenvloertapyten en warme vellenslaepsargiën.

**FERNAMBOK.**

't Is te zeggen alle soorten van dingen van warme vellen, meubelen met haer op... 't moet proper zyn. 't Is gelyk, ik heb liever den plancher, den calorifeer, de geschilderde muren en het buffet van *Le Café des Milles Colonnes.*

**ASTRAKHAN.**

't Is een gedacht.

**FERNAMBOK.**

Zoudt ge 't denken? Welnu, voorwaerts, Astrakhan!

*(Men hoort in de verte 't geroep van: Oiaouk! Oiaouk!)*

**FERNAMBOK.**

Wat beteekent dat geschreeuw van ysvogels?

**ASTRAKHAN,**

*die naer 't verschiet gegaen is.*

Wel, ik bedrieg my niet, 't is de vrouw van ons opperhoofd, de schoone Krabtowiska met hare slede.

**FERNAMBOK.**

Ha! duivels! eene schoone vrouw in deze landstreek! Dat is eene dwaling van de natuer; de natuer zal zich van landstreek bedrogen hebben. En die schoone vrouw heet? ...

**ASTRAKHAN.**

Krabtowiska.

**FERNAMBOK.**

Krabto... Hy is zeer schoon die naem voor 'nen ysbewooner. Maer indien ik vrouw ware en dat myn meetje my alzoo geheeten had, ik deed my spoedig her-

doopen, uit eerbied voor de zeden. Lodoiska, *à la bonne heure!* dat is nog een naem dat, dat is Tartarsch.

*(Hy neuriet de marsch der Tartaren uit 't zangspel Lodoïska.)*

Maer Krabto... Krabto... wiska... Ha! foei!

## Zevende tooneel.

*DE VORIGEN, KRABTOWISKA in eene slede gezeten en voortgestooten door twee slaven. Zy rydt den ysberg af.*

**DE SLAVEN,**

*roepende.*

Oiaouk! Oiaouk!

**FERNAMBOK.**

Oiaouk! dat wil zeker zeggen: Hu! Sies!

**KRABTOWISKA.**

Houdt stil, slaven.

**ASTRAKHAN,**

*voor haer gaende buigen.*

Wat beveelt uwe genade?

**KRABTOWISKA.**

Gy hier, Astrakhan!

**ASTRAKHAN.**

Bereid om u te dienen, hoog vermogende Boijarin.

**FERNAMBOK.**

Boijarin... dat heet eene Boijarin zulk eene creatuer.

**KRABTOWISKA,**

*Fernambok ontwarende.*

Wat zie ik! O! wat schoon mensch!

*(Zy treedt uit hare slede.)*

**FERNAMBOK,**

*tegen Astrakhan.*

Zeg eens, vriend, is dat de Krabto... in kwestie?

**ASTRAKHAN.**

Ja, hoe vindt gy ze?

**FERNAMBOK.**

Ik vind ze, ik vind ze... wel ik vind ze goed om in de menagerie in eene muite te steken nevens de andere wilde beesten.

**ASTRAKHAN.**

Zy is schoon, he?

**FERNAMBOK.**
Verschrikkelyk!

**KRABTOWISKA,**

*die rond Fernambok gegaen is en hem van onder tot boven bezien heeft.*

God! wat schoon mensch! Zyt gy een man?

**FERNAMBOK.**
Ik heb redenen om het te gelooven.

**KRABTOWISKA.**
O! 't is dat ge zoo schoon zyt dat ik u voor een bovennatuerlyk wezen, voor een geest, voor een genie nam.

**FERNAMBOK,**

*ter zyde.*

Zy nam my voor een genie... my een apothekers discipel, wat domme misgreep!

*(Luid.)*

Neen, mevrouw, ik ben geen genie; ik heb nooit de pretentie gehad my daer voor uit te geven, gelyk het by velen de mode is. Ik ben een eenvoudige sterveling, die op dit oogenblik versteven is van de koude, en daer is mynheer Astrakhan die my in beerenvellen gaet leggen, tot ik ontdooi. Toe Astrakhan.

**KRABTOWISKA.**
O! een oogenblik! Laet my dit bekoorlyk gelaet bewonderen, die schoone bruine oogen, dien fraeijen spitschen neus en die wel gemaekte leden.

**FERNAMBOK,**

*ter zyde.*

Ha! Sapristi! die wilde vrouw wordt gevaerlyk.

*(Luid.)*

Schoone beerin.

**ASTRAKHAN,**

*zacht.*

Zeg toch Boijarin.

**FERNAMBOK.**
Ha! ja... Schoone beerin, ik heb geen bekoorlyk gelaet, het is blauw van de koude; ik heb geene schoone bruine oogen, zy loopen en zyn rood van den wind, ik heb

geenen fraeijen spitschen neus, 't is 'ne puî die op zyn gat zit, purper en half vervrozen; en wat myne leden betreft, ze zyn afgemat en ineengekrompen. Zie daer myn signalement, weinig of niet geflatteerd, dus...

**KRABTOWISKA.**

O! Verlaet my niet, schoon mensch! laet myne blikken zich nog een oogenblik in uwe aenschouwing verlustigen.

**FERNAMBOK.**

Maer gedoog, mevrouw de Beerin.

**KRABTOWISKA,**

*hem by de flankerts van zynen jas vastgrypende.*

Och! schoon mensch!

**FERNAMBOK.**

Los, mevrouw! los.

*(Ter zyde.)*

Sakkerloot! Ga ik nu genoodzaekt zyn gelyk Jozef by 't wyf van Putiphar, mynen twien in den brand te laten.

**KRABTOWISKA.**

Astrakhan, begeef u zonder uitstel naer myne ijourte, en dat men de schoonste en rykste pelteryen gereed make, het vier van sperrenhout doe branden en het vat rhum van Jamaïka ontsteke.

**FERNAMBOK.**

Rhum van Jamaïka... Gy hebt rhum van Jamaïka? dat gaet my.

**KRABTOWISKA.**

Ga, Astrakhan.

**FERNAMBOK.**

'k Ga meê, Astrakhan.

*(Astrakhan groet en vertrekt.)*

**KRABTOWISKA,**

*op nieuw hem by zynen flankert vastgrypende.*

**FERNAMBOK.**

Och! blyf, schoon mensch.

**FERNAMBOK.**

Voor den duivel! ik zal haer toch mynen twien moeten laten en in alzoo eene koude.

## Achtste tooneel.

*KRABTOWISKA, FERNAMBOK.*

**KRABTOWISKA.**

Waerom wilt gy my vluchten, schoon mensch?

**FERNAMBOK.**

Vooreerst omdat het hier veel te koud is en vervolgens

*(ter zyde)*

omdat ik in 't geheele geene goeste heb om by u te blyven, Beerin.

**KRABTOWISKA.**

Vervolgens?

**FERNAMBOK.**

Omdat gy my daer beziet met een paer oogen die... die my verschrikken. Ik ben deugdzaem, moet ge weten, zeer deugdzaem al ben ik apothekersdiscipel; ik heb nog maer één mael in myn leven by mynen wete iemand tort gedaen en dan was het nog in zyne neering niet, 't was in zynen buik. Ik had hem een vierendeel jalap ingegeven voor 'nen pap van tapioka... en ik zoû niet willen dat uw man.

**KRABTOWISKA.**

O! myn man is zoo schoon niet als gy.

**FERNAMBOK.**

Ik geloof het, maer dat is geene reden om hem... ook te doen gaen, mevrouw.

**KRABTOWISKA.**

Hy is brutael, myn man, hy is leelyk, hy is morsig, en gy, gy zyt zoet van spraek, gy zyt schoon als een noorderlicht en gy riekt goed gelyk hars.

**FERNAMBOK.**

Merci, merci.

*(Ter zyde.)*

Heb ik het niet gezegd, Jozef by 't wyf van Putiphar.

**KRABTOWISKA.**

### N$^{r}$ 2. Stemme: *Zeg my waertoe dient het dan.*

Ach! laet my u liefde schenken,
Wezen door my aengebeên.
'k Zal op éenen uwer wenken
Roebels strooijen voor uw schreên.
Kom, wil mynen angst verdryven.
Kom hier zitten, schoone vriend!

*(Zy wyst op een stuk ys.)*

Als myn hart van ys moet blyven
Zeg my eens waertoe 't my dient?

**FERNAMBOK.**

Mevrouw! als gy my hier nog vyf minuten houdt ben ik vervrozen.

**KRABTOWISKA.**

Ach! gy blyft koel!

**FERNAMBOK.**

Verwondert u dat? twintig graden beneden zero.

**KRABTOWISKA.**

## 2e Koeplet.

Schoon mensch, ach! heb medelyden
Met een arme Boijarin
Die nog nooit zich kon verblyden
In een woord van zoete min.
't Hart dat 'k voelde in my verstyven
Is door u ontdooid; o vriend!
Was 't vervrozen moeten blyven
Zeg, waertoe had 't my gediend?

**FERNAMBOK.**

Mevrouw! gy spreekt zeer wel voor eene Beerin, voor een Boijarin wil ik zeggen, en ik moet bekennen dat menige dames van onze groote steden geene betere liefde verklaring aen eenen jongeling zouden doen. Maer al deze schoone woorden zyn vruchteloos; zy kunnen myn hert niet raken, 't is veel te koud. Wat meer is, als ik apothekersdiscipel geworden ben, heb ik belofte gedaen...

**KRABTOWISKA.**

Belofte van...

**FERNAMBOK.**

Ja, belofte van nooit vrouwen te beminnen

*(ter zyde)*

als zy zyn gelyk zy.

*(Luid.)*

't Was eene conditie van myn diploma. Dus, bonjour!

**KRABTOWISKA,**

*hem vastgrypende.*

Schoon mensch!

**FERNAMBOK,**

*zich den twien lattende uittrekken.*

Zy heeft mynen twien.

**KRABTOWISKA.**

Hy laet my zyn wanbuis... O wee!

**FERNAMBOK,**

*in hemdemouwen.*

O sakkerloot! 't is nu dat 'k verstyf. Myn twien! ... Geef my mynen twien... wyf van Putiphar, nummer twee.

**KRABTOWISKA.**

Daer, ondankbare, neem hem, uwen twien. Maer ik zal edelmoediger zyn dan gy... ik zoû u kunnen laten verstyven op de baen... Doch ik wil het niet... ik wil niet dat gy venstyft, hoort gy.

**FERNAMBOK.**

Ge zyt wel goed.

*(Ter zyde.)*

Wat aerdig wyf! 'k had nog liever den Visikop met zynen Kir.... ghizs!!

**KRABTOWISKA.**

Slaven, myn beerenvel.

*(De slaven brengen het vel uit de slede.)*

Kom hier, ondankbare.

**FERNAMBOK.**

Met plezier.

*(Zy legt hem het vel op den schouder.)*

Ha! 'k begryp het... 't is uw boernoes en ge geeft hem my voor Lord Raglan... 't Is zeer veel attentie... Ik dank u.

**KRABTOWISKA,**

*hem in 't vel duffelende.*

Och! schoon mensch!

**FERNAMBOK.**

Gaet gy met 't beerenvel beginnen gelyk met den twien?

**KRABTOWISKA.**

Neen, maer laet my u eens van naby bezien.

**FERNAMBOK.**

Bezie my, maer haest u.... 'k ben kran, he? Sakkerloot! waermede strykt gy uw hair? 't is gelyk sterke boter.

**KRABTOWISKA.**

't Is walvischtraen!

**FERNAMBOK.**

Ha ja, de *huile antique* van uw land.

**KRABTOWISKA.**

Kom, zet u in myne slede.

**FERNAMBOK.**

En gy?

**KRABTOWISKA.**

Ik zal my nevens u zetten.

**FERNAMBOK.**

Nevens my? ... Welaen, in God's naem! ... Sakkerloot! en de walvischtraen! ... Bah! ik zal veinzen hem niet te gerieken.

*(Hy zit in de slede by Krabtowiska.)*

**KRABLOWISKA.**

Op weg, slaven, op weg!

**DE SLAVEN,**

*met de slede voortloopende.*

Oiaouk! ... Oiaouk!

**FERNAMBOK,**

*insgelyks roepende.*

Tjakko! Tjakko!

*(Zy verdwynen links.)*

## Negende tooneel.

*JAGERS, regts opkomende met den dooden beer op stokken.*

### Koor.
### N$^{r}$ 3. Uit *l'Étoile du Nord.*

De beer is gevallen
Gevallen door 't stael.
Wat eer voor ons allen,
En wat zegeprael.
Makkers, juicht.
Alles buigt
Voor den Kaisak; makkers, juicht!
Hoera! hoera! hoera! hoera! hoera!
Heisa! hola! ha!

## Tiende tooneel.

*DE VORIGEN, VISIKOFF.*

**VISIKOFF,**

*links opkomende.*

Houdt op! mille millions! en begint allen te beven, want myn hair ryst ten berge van gramschap en woede.

**EEN JAGER.**

Genadige heer, de beer is...

**VISIKOFF,**

*zeer hevig.*

Geen woord van den beer... ik ben het al genoeg, den beer... ik ben het tot over den kop, den beer. Zwygt en beeft of...

**ALLEN,**

*zeer sterk beginnende te beven.*

Ja..... a.

**VISIKOFF,**

*het woord plotseling afbrekende.*

Stil. - Weet gy wat er my gebeurd is?

*(Allen zwygen.)*

Welnu, gy antwoordt niet?

*(De jagers doen teeken dat zy niet durven.)*

Gy durft niet! ik geef u oorlof te durven, en ik hernieuw myne vraeg. Let op: Weet gy wat er my gebeurd is?

**ALLEN,**

*bevende.*

Neen, heer!

**VISIKOFF.**

Ik ben bedrogen, verraden, gehoond. Uwe hoogvermogende Boijarin, myne aengebedene vrouw, de schoone Krabtowiska....

**ALLEN.**

Krabtowiska?

**VISIKOFF.**

Is ontvoerd geworden door eenen ellendigen vreemdeling, eenen snooden verleider, eenen afschuwelyken apotheker, dien ik gelaefd heb met mynen sniek en die om my te beloonen myne gryze haren...

*(tegen een jager)*

heb ik gryze haren?

*(de jager knikt van neen)*

, die myne roste haren onteerd heeft. Daer zoo even heb ik de rampzalige slede aengehouden, waermede zy zeker myne wraek wilden ontvlugten. Men gaet den pligtige alhier geleiden, ten einde hem de straf te doen ondergaen welke hy voor dergelyke misdaed verdiend heeft. Daer is hy.

## Elfde tooneel.

*DE VORIGEN, FERNAMBOK, WACHTEN.*

**FERNAMBOK,**

*tegen twee wachten die hem by den kraeg hebben.*

Maer laet my, om den duivel! los, beeren in menschenvel.

### Koor.
### N^r^ 4. Aria.

Geen genade voor den schelm
Die uw naem bezoedeld heeft.
Schriklyk zal ons wrake wezen.
't Is zyn laetst uer dat hy leeft.

**FERNAMBOK.**

Ik vraeg het woord, ik vraeg my te verklaren.

**VISIKOFF.**

Zwyg, gy hebt u al genoeg verklaerd... aen myne vrouw.

**FERNAMBOK.**

Maer 't is juist daerin dat ge mis zyt... Zy is 't die my ontvoerd heeft.

**VISIKOFF.**

Krabtowiska is er onbekwaem toe. Gy hebt haer misleid door uwe schoone woorden. In uw land zyn zy er niet gierig over, over schoone woorden. Gy hebt by u zelven gezegd, haer zoo lief en zoo bekoorlyk ziende: Zie daer eene vrouw die ik de myne wil noemen, die ik aen hare pligten van deugdzame echtgenoote wil ontrukken. Want myne echtgenoote is deugdzaem, ja Krabtowiska is deugdzaem. Zy heeft nooit de gedachte gehad iemand te beminnen tot zelfs haer man niet. Haer hert is tot hier toe koel gebleven voor de liefde.

**FERNAMBOK.**

'k Weet wel, 't was vervrozen, zy heeft het my ge-

zegd, maer 't schynt dat myne tegenwoordigheid madame ontdooid heeft.

**VISIKOFF.**
Mille millions! gy durft het bekennen.

**FERNAMBOK.**
Ik beken niet met al, vieze kop die ge zyt. Ik zeg dat myne tegenwoordigheid uwe Krabtowiska heeft doen gevoelen dat zy een hert heeft.

**VISIKOFF.**
Gy lastert hare deugdzaemheid. Gy, gy zyt het die ze verleid hebt.

**FERNAMBOK.**
Als men zulke dingen durft zeggen... Neemt gy dan Fernambok voor een morsig dier van uwe soort? Maer uwe Krabtowiska, vriend, is eene afschuwelyke creatuer, die in staet is u den lust te benemen nog ooit eene vrouw te bezien.

**VISIKOFF.**
Dat is te veel! Hy voegt de beleediging by het verraed. Jonge schelm, het is uw doodvonnis welk gy daer uitspreekt.

**FERNAMBOK.**
Myn doodvonnis! Allez toe, Kozak! geen nesteryen. Ik wil wel wat lachen, maer...

**VISIKOFF.**
Visikoff lacht nooit.

**FERNAMBOK.**
't Is mogelyk, gy zyt daer meester van, maer als ge beestigheden begint te vertellen...

**VISIKOFF.**
Visikoff vertelt geen beestigheden.

**FERNAMBOK.**
't Is ook al wel; bonsoir, ik trek er uit.

**VISIKOFF.**
Blyf, wy gaen het kort trekken.

**FERNAMBOK.**
Zoo kort mogelyk, als 't u belieft, want 't is hier veel te koud.

**VISIKOFF.**
Wy gaen u spoedig expediëren.

**FERNAMBOK.**
My expediëren! naer myn land?

**VISIKOFF.**
Neen, naer de andere wereld.

**FERNAMBOK.**
He! wat, naer de andere wereld! Maer ik verzet my daer tegen. Ik wil naer de andere wereld niet geëxpedieerd worden. My expediëren!

**VISIKOFF.**
Op eene zeer eenvoudige wyze; wy gaen u in eenen yskegel veranderen.

**FERNAMBOK.**
In eenen yskegel!

**VISIKOFF.**
't Is de straf welke wy de schakers van jonge vrouwen in ons land doen ondergaen.

**FERNAMBOK.**
Maer ik heb niet met allen geschaekt; ik reclameer, ik protesteer daer tegen. My in eenen yskegel veranderen! Wat canailje van volk is dat hier.

**VISIKOFF.**
't Is het werk van vyf minuten; de tyd om u tusschen eenige ysklompen te zetten en u te laten vervriezen.

**FERNAMBOK.**
Ik wil my niet laten vervriezen... Ik ben veel te jeugdig... Zet my liever in eene serre of in eene broeikas... Maer tusschen ys... Neemt gy my dan voor 'nen kabeljauw of 'nen schelvisch die uit de myne komt.

**VISIKOFF.**
Al genoeg gepraet. Komaen, in 't ys, in 't ys!

**DE JAGERS EN DE WACHTEN.**
In 't ys! in 't ys!

*(Twee jagers vatten Fernambok by*

*den kraeg, houden hem te midden van 't tooneel staen, terwyl anderen ysklompen halen welke zy rond hem op een stapelen.*

**FERNAMBOK.**

Help! help! schelms! spietsboeven! deugenieten!

## Koor.
## N^r^ 5. Aria *uit Ferdinand Cortez.*

Welaen,
Hy moet er aen,
Dat zal hem leeren,
U onteeren;
Welaen,
Hy moet er aen,
Hy moet in ys vergaen.

**FERNAMBOK,**

*half in 't ys.*

O God! ik voel myn lyf
Zyn waremte al verliezen,
Ach! 'k ga vervriezen,
Och jongens! 'k word al styf.

**KOOR.**

Welaen,
Hy moet er aen,
Dat zal hem leeren,
U onteeren;
Welaen,
Hy moet er aen,
Hy moet in ys vergaen.

## Twaelfde Tooneel.

*DE VORIGEN, KRABTOWISKA.*

**KRABTOWISKA.**

Laet af! laet af! genade!

**VISIKOFF.**

Geene genade.

**KRABTOWISKA.**

Heb medelyden...

**VISIKOFF.**

Geen medelyden.

*(tegen de Jagers)*

Voleindigt uw werk.

*(Zy zetten Fernambok eenen laetsten ysklomp op het hoofd op zulke wyze dat hy geheel in eenen yskegel veranderd is.*

**FERNAMBOK.**

Ach! schelms, schelm van Visi....

*(Hy kan het woord niet eindigen).*

**VISIKOFF.**

Hy heeft er gestaen.

**KRABTOWISKA.**

Ellendige! ik alleen was schuldig.

**VISIKOFF.**

Welnu, ondeugende echtgenoote, ziedaer, beween dien yskegel, het is uw vervrozen minnaer, het is 't begin van uwe straf... en wat de reste betreft, ik ga u voor het overige uwer dagen zonder water of brood in eene ysspelonk doen opsluiten.

**KRABTOWISKA,**

*tegen den yskegel.*

Schoon mensch! schoon mensch! ach! vergeef my uwe dood.... maer als het u kan vertroosten, ik zal eeuwig op u denken en u beminnen al leefde ik nog duizend jaer.

**VISIKOFF.**

Sleept die slechte vrouw naer de eerste ysspelonk de beste, en mogt zy er vervriezen gelyk haer eerlooze verleider. Gaet.

**KRABTOWISKA.**

Visikoff! Visikoff! Gy zyt een barbaer... neen, gy zyt geen barbaer, gy zyt een monster.

**VISIKOFF.**

't Kan my niet schillen. Voort! voort! by de andere beesten.

*(de wachten geleiden haer weg. - tegen de*

*jagers)*

En gy, Mille millions! om Visikoff te wreken, springt, zingt en drinkt op de gezondheid van den ysman.

*(Hy geeft hun zyne kalebas.)*

**Koor.**

**N^r^ 6. Uit l'*Étoile du Nord.***

Laet ons klinken,
Laet ons drinken,
't Hert verheugd
Eens goed geteugd.
Sniek is 't leven,
Hy kan geven
Kracht en moed
En warem bloed.
Zingt,
Springt!
Ter zyner eer een dronk,
Een sprong,
Hoep!
Joep!

*(De jagers dansen en springen rond den yskegel. - Tafereel.)*

*EINDE VAN HET EERSTE TAFEREEL.*

## Tweede tafereel.
## De wereld op krukken.

*Het tooneel verbeeldt eenen tooverachtigen tuin, afgesloten in 't verschiet door eene hekkening in Sineeschen bouwtrant. In 't midden eene poort. Hier en daer groepen bloemen en fonteinen, links eene groote bloemvaes. Alles moet eene tint van fantaisie hebben.*

### Eerste tooneel.

*(Men hoort een zacht muzyk en men ziet* KUPIDO *op zynen wagen verschynen, voortgetrokken door twee duifjes. De wagen rydt tot aen de bloemvaes;* KUPIDO *slaet met zynen bogen op dezelve zeggende:* FANTAZY ONTWAEKT. *De vaes valt open en men ziet de* FANTAZY *gezeten in 't midden der bloemen. De wagen met* KUPIDO *rydt weg en de* FANTAZY *komt uit de bloemvaes door middel van een marche-pied uit dezelfde neêrgevallen.*

**DE FANTAZY.**

#### N$^{o}$ 7. Aria uit *les Amours du Diable.*

Plaetse, 'k ben de Fantazy,
Koninginne dezer streken,
Waer myn opperheerschappy
Nooit voor rede heeft geweken.
'k Draeg den schepter waer ik wil,
'k Mag als onderdanen houën
Al de harten van de vrouwen,
En myn wet is ieder gril.

Ik heb somtyds zonderlinge gedachten, regte gedachten van fantazy. Ik was daer in die bloemen gaen slapen, omdat myn bed van pluimen my verdroten was, en ik had Kupido, met wien ik zeer wel sta, gelast my te komen wekken een weinig vóor 't uer van den middag. De schoone blonde jongen is stipt geweest, want ziedaer debeijaerd myner pagode die twaelf ure speelt. Welaen, waermede ga ik de rest van den dag overbrengen? Indien ik in de hoogte ging zweven gelyk sommige poëten

die niet weten wat zy doen, wat zy willen, noch wat zy zeggen? Neen, dat is te vervelend. Blyven wy hier beneden. Er is ruimte genoeg om myne grillen te voldoen, al had ik er nog meer dan al de vrouwen te samen. - aen my de wereld! - ha! ha! ha! wat zie ik! de wereld die op krukken springt.

## Tweede tooneel.

*DE VORIGE, DE WERELD, op twee krukken leunend.*

**DE WERELD.**

### N$^{o}$ 8. Aria uit *Jozef.*

Heb meêly met 'en arme ziele!
't Is reeds verscheiden duizend jaer
Dat 'k zucht en van gebreken kriele
En 'k word geen beternis gewaer.
Van dag tot dag, wat ongelukken!
Verslecht ik dat 'k er stom van sta.
Gy ziet het, 'k springe reeds op krukken,
't Is tyd dat ik om zeepe ga.

**DE FANTAZY.**

Er is een speekwoord dat zegt: klagers en hebben geen nood.

**DE WERELD.**

Maer boffers en hebben geen brood.

### 2$^{e}$ Koeplet.

'k Was nauwlyks aen myn eerste stappen
Of 'k vond al stof tot hertezeer,
Adam en Eva beten in den appel
En 't viel op mynen rugge neêr.
't Was later dan een andre lolle
Met Noë's kroost en Seth's gebroed.
De hemel waschte my de bolle
Met zeven weken watervloed.

**DE FANTAZY.**

't Schynt dat gy het in dien tyd wat vet gemaekt had, oude kluchtspeler.

**DE WERELD.**

Ach! mevrouw! derde koepleetjen.

## 3e Koeplet.

Nu dacht ik, op myn laetste gaende,
Het einde is daer van mynen tegenspoed.
De sterrekykers houden staende
Dat een' comete my verbryz'len moet.
Ik zag met vreugd den dag genaken
Dat ik in duizend stukken brak.
Helaes! wanneer ik dacht te kraken,
De sterre was 'ne felle krak.

**DE FANTAZY.**

't Was een krak van eenen Tartaer of een *canard* van eenen franschman.

**DE WERELD.**

Neen, 't was een kwakkel van eenen duitscher.

**DE FANTAZY.**

't Is gelyk, 't is een man dien ik wil leeren kennen. Wy zyn gemaekt om elkander te verstaen en te samen wonderen te doen.

**DE WERELD.**

Mevrouw, brengt gy dan ook van dat pluimgedierte voort?

**DE FANTAZY.**

Of ik er voortbreng! Parbleu! ik, de Fantazy!

## No 9. aria uit *La corde sensible.*

Een ieder is daerin ervaren,
Men ondervindt 't van dag tot dag,
Elk kan van deze diertjes baren
Van alle grootte en alle slach.
Maer ik veel beter dan een ander,
Myn vriend, weet 't groot geheim daervan
En 'k zegge dat ik nooit verander
Gelyk de politieke man.
'k Zeg dat ik 't hair kan doen hergroeijen
Op eenen ouden kalen kop,
Dat ik de Vlaendren kan doen bloeijen,
Waer men al arem is lyk Job.

Bekoort fortuin uw hert en zinnen,
Ik zeg met twintig frank op zy,
Dat gy een half miljoen kunt winnen
In eene Duitsche lotery.
'k Zeg dat 'k op 's menschens mecanisme
Met het koud water wondren doe,
En dat ik met het magnetisme
U kan doen zien met de oogen toe.
Ik zeg dat alle beurzenzaken
Altyd ín deugd en eer geschiên
En dat men volle staet mag maken.
Dat regters nooit wat door de vingers zien.
Dat de advokaten en doktoren
Genomen worden voor 't plezier,
Dat niemand anders wordt geschoren
Dan door het scheers van zyn barbier.
Dat men in 't kort niet meer zal liegen,
Dat eene vrouw vol liefdepyn
Haer man niet meer en zal bedriegen,
En dat hy zelf getrouw zal zyn.
Dat gy liefdadigheid wilt stichten
Uit meêly voor den evenmensch,
En goede werken zult verrichten
Uit weldaed en geen ander wensch.
Dat g'u geheel aen 't land zult wyden
Als men u kiest voor kandidaet,
En dat gy nooit voor 't volk zult stryden
Uit interest of eigen baet.
Al krakken, vriend, die goed verborgen,
Een slimmaert uit zyn hersen klopt
Om zich een middel te bezorgen,
Waermeê hy 't menschdom strafloos fopt.

**DE WERELD.**

Zeer fraei, mevrouw, maer in dit alles zie ik nog geene remedie voor myne kwael.

**DE FANTAZY.**

Dompelaer die gy zyt, zie.

**DE WERELD.**

Wie komt daer gesneld?

## Derde tooneel.

*DE VORIGEN, DE VOORUITGANG.*

**DE VOORUITGANG.**

### N° 10. uit *Les amours du diable.*

Vooruit! vooruit!
Dat niemand stuit
Myn vrye vlerken.
Vooruit! vooruit!
Niets kan beperken
Wat ik besluit.
Vooruit! vooruit!

**DE FANTAZY.**

Ziedaer de gevraegde remedie.

**DE WERELD.**

Ha! mynheer is doktor?

**DE VOORUITGANG.**

Foei! ik ben de vooruitgang. Ik verdryf de domheid, ik verpletter het vooroordeel, ik stapel verovering op verovering, ik schep een nieuw leven voor 't menschdom, in één woord ik ben de groote hersteller van de wereld.

**DE WERELD.**

Als 't zoo is, mynheer, verzoek ik u my te herstellen, want ik heb het sterk noodig.

**DE VOORUITGANG.**

Inderdaed, gy ziet er my fel beschadigd uit; maer dat verwondert my niet, het is eeuwen lang dat gy op dezelfde spil blyft draeijen, in denzelfden kring. Gy zoudt denken dat gy ten onder moet als gy eens goed en vooral vaerwel aen uwe oude gewoonte zoudt zeggen, aen uwe belachelyke gebruiken, aen uwe domme grondstelsels. Tot dengenen die u zoude zeggen: ‘Werp my eens al die oude vodden van het lyf,’ zoudt gy moord roepen, en gy zoudt hem misschien beschuldigen van vernielingszucht. Wat is het leven? eene gedurige ryparty naer iets beters, waer de hoop den stiel doet van koetsier. Het leven dat zyt gy. Vooruit dan! vooruit! naer het gemeene doel: de verbetering.

**DE WERELD.**
Er zyn zoo veel van die oude goede dingen waeraen ik sterk houd, en welke ik misschien om u te volgen zoû moeten verlaten.

**DE VOORUITGANG.**
Behoud 't geen u kan nuttig zyn, maer laet dáer alles wat u in uwen gang kan belemmeren. En ik zeg het u voorop, gy hebt van dit laetste eene geheele bagagie welke gy gerust thuis moogt vergeten.

**DE FANTAZY.**
Mynheer heeft gelyk, gy hebt nog veel van den ouden bak, gy moet u daervan ontmaken. Gy moet met de eeuw vooruit.

**DE WERELD.**
Vooruit, vooruit, 't is al wat gy in den mond hebt. Ik kan toch niet beginnen te loopen, als ik zelfs noch niet gaen kan.

**DE FANTAZY,**

*in 't verschiet ziende.*

Ziedaer eenige vrienden die een handje zullen toesteken.

## Vierde tooneel.

*De Vorigen, DE ELECTRICITEIT, DE STOOM, HET VERSTAND, HET GELD.*

### N$^{o}$ 11. Koor.

Buigt voor ons neêr, o dwingelanden
Met woeste krachten van den leeuw,
't Gebied der aerde is in ons handen;
Wy zyn de koningen der eeuw.

**DE VOORUITGANG.**
Vrienden, gy komt juist van pas om dezen gebrekelyken grysaerd eenen grooten dienst te bewyzen.

**ALLE VIER.**
Waerlyk!

**DE FANTAZY.**
Mynheer exerceert de honorabele professie van wereld

en gelyk gy ziet, is hy onder den last van zyne lange bediening byna geheel bezweken.

**DE ELECTRICITEIT.**
Mynheer is inderdaed in eenen toestand die my zeer negatief voorkomt. Ik zoû zelfs durven zeggen, om duidelyk te spreken, dat hy in een slecht vel zit.

**DE WERELD.**
Mejuffer is wel goed. Mag ik weten tegen wie ik de eer heb te spreken.

**DE ELECTRICITEIT.**
Parbleu! de vlugge, de snelvliegende Electriciteit, de gezworen vyand van den tyd en van alles dat duert.

**DE WERELD.**
Ha! en mynheer is? ...

**DE STOOM.**
De stoom, de groote beweger der eeuw.

**DE WERELD.**
Verrukt van uwe kennis te maken. En gy?

**HET VERSTAND.**
Het verstand zonder welk, het spyt my dat ik het u zeggen moet, gy allen niet zoudt bestaen.

**HET GELD.**
Een oogenblik! een oogenblik! Gy vergeet my, vrienden.

**DE FANTAZY,**

*hem voorstellende.*

De wel edele, gestrenge, hooggeborene heer baron het Geld.

**HET GELD,**

*zeer trotsch.*

De groote dryfveer van alles, zonder welke gy allen niets zyt, niets kunt en niets wordt. ha! ha! ha!

**HET VERSTAND.**
Uwe verwaendheid gaet te verre, baron; gy zyt maer een hulpmiddel en ik zal altyd myne superioriteit op u staende houden.

**HET GELD.**
Wel! myn beste vriend, wees zulk groot verstand als

gy wilt, ik maek my sterk u overal een beentje te stellen.

**DE WERELD.**

Inderdaed, ik heb dikwils hooren zeggen dat men verder komt met geld dan met verstand, en ik moet u zelfs bekennen dat het my verwondert u hier te samen te ontmoeten, daer gy zelden de gewoonte hebt in elkanders gezelschap te zyn.

**DE FANTAZY.**

't Is waer, geld en verstand zyn zelden vereenigd, maer daer nu toch de gelegenheid zich aenbiedt, gaet gy my zeggen, heeren en dame, wat gy wel voor mynen gunsteling zult gelieven te doen.

**DE WERELD.**

Ja, ik ben nieuwsgierig om te weten wat gy zult aenvangen om my op myn' lappen te helpen.

**DE ELECTRICITEIT.**

## N° 12. aria.

Myn wonderdaên zyn waerlyk niet te tellen
En 'k word te regt als toovery aenschouwd.
In één second ziet g'uw gedachten snellen
Op 't eind der aerde als gy my die vertrouwt.
Niets kan myn loop beteug'len, noch bedwingen,
Noch berg, noch dal, noch diepte van de zee,
Langs yzerdraden vlieg ik lyk de bliksem
Als drager van uw nieuws, uw vreugd, uw wee.
Maer 'k zal daerby myn middels niet bepalen;
Om u ten dienst te zyn by dag en nacht
Zal ik in 't kort my zelve laten dienen
Voor licht en vuer en voor bewegingskracht.

**DE STOOM.**

Door my zyn 't paerd en duizend menschen armen
Van kant gezet als min in krachten ryk,
Ik zelf alleen verricht hun zware werken
In molen, werkhuis, mynen en fabryk.
Hebt gy den lust een reisje te ondernemen,
Ik stoom u voort langs zee of aerdengrond,
En hebt gy koû ik weet u te verwarmen
En 'k loope zacht uw ryke zalen rond.

**'T VERSTAND.**

Door myn vernuft ontsluijer ik geheimen
En maek de ziel tot grootsche daên bekwaem,
Ik schep alom de wetenschap en kunsten
En geef den mensch een onvergangbren naem.
De groote schryvers die ons eeuw vereeren,
De staetsman die 's lands welzyn gâ moet slaen,
De componist die 't herte streelt en de ooren,
Dit alles zoû niet zonder my bestaen.

**HET GELD.**

Een oogenblik! daer toe hebt g'al my noodig,
Want zonder geld noch stoom, noch licht, noch brand,
Noch uitvinding, noch voortgang, noch beweging,
Zelfs zonder geld hebt gy noch geen verstand.

**TE SAMEN.**

Ons wonderdaên zyn waerlyk niet te tellen,
Elk een van ons bezit een toovermagt
Laet ons voortaen ons krachten al vereênen
Tot hulp en troost van 't menschelyk geslacht.

**DE VOORUITGANG.**

Vertrouw ons uw lot en ik voorzeg u dat gy binnen 't kort u zelven niet meer zult herkennen. Gy hebt zes duizend jaer noodig gehad om te komen waer gy zyt, binnen duizend jaer zult gy de uiterste palen der volmaektheid bereikt hebben.

**DE WERELD.**

Ik wil wel. Maer ik veronderstel dat gy alleen die wonderen niet zult bewerken.

**DE FANTAZY.**

Zeker niet; in dit stuk waerin deze vrienden de hoofdpersonagiën gaen vervullen, zyn er bykomende rollen en..,

**EEN MOORKEN.**

Mejuffer de Mode vraegt of mejuffer de Fantazy sprekelyk is.

**DE FANTAZY.**

Best! zie daer juist iemand voor die bykomende

rollen. Laet mejuffer binnen komen.

*(Het moorken vertrekt)*

. Myne heeren en mevrouw, ik verzoek u een weinig toegevenheid voor myne jonge vriendin. Zy is zoo wat excentriek, zy heeft somtyds zulke zotte kuren, en gy die wat ernstig zyt...

**HET GELD.**

Laet zoo, wy kennen malkander van overlang, parbleu! de mode en 't geld... de eene kan zonder 't ander niet voort.

## Vyfde tooneel.

*DE VORIGEN, DE MODE, met overgroote crinolinerokken. NYMFEN.*

**HET MOORKEN,**

*aenmeldende.*

Mejuffer de mode.

**DE MODE,**

*buiten de hekkening verschynende*

Welnu, kan men hier niet meer binnen?

**ALLEN,**

*lachend.*

Ha! ha! ha! Mejuffer Crinoline die door de poorten niet meer kan.

**DE FANTAZY.**

Een oogenblik, vriendin, een oogenblik! Word niet ongeduldig, wy gaen er een middel in schaffen. Hola! he! myne timmerlieden, myne metsers.

*(Een aental nymfen komen toegeloopen met hamers en breekyzers)*

. Verwydt spoedig die poort, dat mejuffer binnen kunne.

### N° 13. Koor van nymfen.

Slaen wy vry,
Breken wy,
Dat de wallen
Nedervallen.

Slaen wy vry,
Breken wy
Dat de doortocht wyder zy.

**DE FANTAZY.**
Dat is 't, zie. - Kom binnen, vriendin, kom binnen.

**DE MODE.**
Ah! mon Dieu! wat maekt men de deuren tegenwoordig nauw.

**HET VERSTAND.**
Mevrouw, 't is gy die uwe klêeren te wyd maekt.

**DE MODE,**

*met eene diepe neiging.*

Pardon, mynheer, ik had u niet gezien.

*(Tegen de anderen)*

. Mynheeren, mevrouw, uwe onderdanige dienares. -

*(Tegen de Fantazy)*

. A propos, ik kom u raedplegen, myne beste, nopens eene geheele revolutie welke ik in de toilet der vrouwen wil brengen.

**DE WERELD,**

*ter zyde.*

Zyn zy misschien nog niet belachelyk genoeg gekleed.

**DE MODE.**
Maer daer gy bezoek hebt, zullen wy op eenen anderen keer daerover spreken.

**DE FANTAZY.**
Waerom toch? die heeren zouden u misschien door hunnen raed kunnen helpen.

**DE MODE.**
Zy! ha! ha! ha! die ernstige gezichten. Is er wel éene andere dan de Fantazy die my iets goeds kan aenraden?

**HET VERSTAND.**
Wie weet. Ik, by voorbeeld, ik zou u kunnen aenraden meer waerheid in uwe vormen en min zotheid in uwe kleeding te brengen.

**DE MODE.**
Meer waerheid in onze vormen! wel dat zoû iets fraeis zyn. De helft der vrouwen zoû niet meer onder 't gezigt der mannen durven komen.

## N° 14. aria.

Om te behagen en die gunste
Te maken van een langen duer
Is 't altyd noodig dat de kunste
Ter hulpe kome der natuer.
De vrouw 't zy Doka of Justine
Is zeker nog zoo vele weerd
Si ds dat de watte en crinoline
Vervangen alles wat mankeert.

Meer waerheid! maer gy wilt dan terugkeeren naer de oude tyden op welke de vrouw, in haren peplum gewikkeld, zich toonde gelyk zy was. Mis, vriend, mis. Tegenwoordig wil de vrouw zich niet meer laten zien, zy wil zich laten raden. En God weet! hoe veel keeren men er nevens raedt.

**DE FANTAZY.**

Iets wat juist onze magt uitmaekt. Indien men ons moest raden, het zoû geen vermaek meer zyn te veinzen.

**HET GELD.**

Bravo! ik bemin die onbewimpelde tael en ik moet bekennen dat ik meer van de vrouwen houd gelyk zy thans zyn, op risko zelf van watte en crinoline te vinden.

**HET VERSTAND.**

Wel blikslagers! indien gy aen de mode geene slagtofferande moest doen, gy, het geld, de vrouwen zouden zich van wanhoop van het leven helpen. De mode is hare godheid en zondergeld kan die godheid niet aengeworden.

**DE MODE.**

De mode is meer dan eene godheid, ik durf my vleijen dat zy de wereld te samen houdt.

## N° 15. aria.

De rolle is groot die 'k heb te spelen.
Men trouwt uit enk'le modegril,
Men loopt by vrienden zich vervelen
Omdat de mode 't alzoo wil.
Zeer velen zelfs die anders peinzen
Gaen naer de kerk en dit vooral
Om dat 't de mode is en dat 't veinzen
Altyd de mode blyven zal.

**DE FANTAZY,**

*tegen de wereld.*

Welnu, mynheer, begrypt gy nu dat de mode een hulpmiddel is om u tot de volmaektheid te brengen?

**DE WERELD.**

Volkomentlyk.

**DE FANTAZY.**

Ik heb nog een tiental andere personagien ter uwer beschikking, en zonder u van de min te spreken.

*(Men hoort een zacht muzyk en men ziet den wagen van Kupido verschynen.)*

**KUPIDO.**

De min, present!

## N° 16. aria: *La bonne aventure, o gué*!

Eerbied aen myn' heerschappy,
Want ik geef het leven
En de wereld zonder my
Kan niet voorwaerts streven.
Kupido is maer een kind,
Maer als by den slag begint
Wacht u van zyn pylen,
Vlan!

*(Hy schiet een pyl op de wereld.)*

Wacht u van zyn pylen.

**KOOR.**

Wacht u van zyn pylen
Vlan!
Wacht u van zyn pylen.

**DE WERELD.**

Ach! ik ben getroffen.

**DE FANTAZY.**

Gy zyt getroffen! te beter. 't Is teeken dat gy nog gevoel in het lyf hebt. Welaen, werp my die krukken eens weg en voorwaerts!

**DE VOORUITGANG.**

Ik zal u den weg naer de verbetering wyzen.

**DE STOOM.**
Ik zal u den afstand verkorten en u nieuwe bewegingsmiddelen verschaffen.

**HET VERSTAND.**
Ik zal u met myn vernuft bezielen.

**DE MODE.**
Ik, ik zal u een ordentelyker voorkomen geven.

**KUPIDO.**
Ik, ik zal my met uwe nakomelingschap belasten.

**DE ELECTRICITEIT.**
Ik zal uwe gedachten in aenraking brengen met de uiterste palen der aerde.

**HET GELD.**
En ik, de meester van allen, zal altyd dáer zyn, want geloof my, zonder dat zouden die vrienden u al dikwyls in den brand laten.

**DE WERELD.**
Gy hebt gelyk, mynheer, zonder geld kan men niet voorwaerts. Welaen hermaekt en vernieuwt my maer van onder tot boven.

**DE FANTAZY.**
Dat gaet er op los, en binnen duizend jaren, dag op dag, hier boven in myn luchtpaleis zult gy my komen zeggen of ge van ons werk te vrede zyt.

**DE WERELD.**
Zoo gezegd, zoo gedaen. - Ik ben niettemin nieuwsgierig om te weten wat zy binnen duizend jaer van my zullen gemaekt hebben.

## N$^{o}$ 17. Slotkoor

Welaen, welaen, op weg, aen 't werken,
Met goeden moed, met zorg en vlyt,
Welhaest zult gy verwonderd merken
Hoe gy geheel veranderd zyt.

*(Zy vertrekken met de wereld aen 't hoofd.)*

*EINDE VAN HET VOORSPEL.*

# De wereld binnen duizend jaer.

## Eerste Bedryf.
## De ontdooijing.

*De handeling heeft plaets in eene Fransch-Duitsche stad genaemd Centralis, zich uitstrekkende van de plaets waer eertyds Parys stond tot aen de oevers van den Rhyn. Het tooneel verbeeldt eene publieke plaets. Al de huizen, welke voorzien zyn van boven met hoven en van onder met viaducs en spoorwegen, zyn bedekt met uithangberden en groote letters. Links van den speler een koffyhuis dragende voor uithangberd: AU COURANT ELECTRIQUE, café chaud de la Martinique et de Moka à toute heure. Uit het koffyhuis ziet men verscheidene electrieke draden naer de tegenovergestelde schermen leiden. Regts op het derde plan een uithangberd van barbier: M. PRECOCE, professor in hairkunde, brevet van uitvinding voor het doen uitschieten van den baerd by de kinders van twee jaer. Wat verder een ander uithangberd: BUREAU DE MACHINES VOLANTES, voyages par voie d'air. Op een ander: M. COUPETROP, artiste-tailleur, atelier à la vapeur, moulage d'habillements. Wat verder: ATELIER VAN RHINOPLASTIE, reparatie van 't lichaem in 't groot en in 't klein. Daer nevens: Etablissement van Magnetisme. Verder: Bureau d'intrigues, fournitures d'emplois. De plaets is doorkruist met spoorwegen.*

### Eerste tooneel.

*GARÇONS DE CAFÉ, FERNAMBOK.*
*De GARÇONS DE CAFÉ zyn bezig met ys van eenen wagyon te lossen, welk zy in groote manden doen en vervlogens in 't koffyhuis dragen.*

#### N$^{o}$ 18 Koor.

Toe, haestig dat wy 't ys gebruiken
Voor glaces en champagne wyn.
Want als het dooit het is te vreezen
Dat 't wyn met water zoude zyn.

**EEN GARÇON.**

Zie, daer is een ysklomp die veel grooter is dan de andere, Wy zullen hem hier laten, terwyl wy de kleinere schollen naer binnen doen.

*(Zy plaetsen den yskegel waerin Fernambok zit, regt op den linkeren kant van 't tooneel en doen 't ys binnen. Een electrieke lichtstrael valt op den kegel en deze begint te ontdooijen. - Muzyk. - Het ys wordt allengskens doorschynend en men ziet welhaest Fernambok styf in den kegel zitten. Eindelyk smelt het laetste ys dat hem omgeeft en hy begint zich te bewegen.)*

**FERNAMBOK,**

*het woord eindigende dat in 't vorige tafereel in zynen mond versteven is.*

Koff! - He! wat! Ha! Sa! wat is er my overgekomen? ben ik van de nachtmarrie bereden geweest, of heb is gisteren avond met opium gesoepeerd? Ik kom als uit eenen doodelyken slaep. Waer ben ik hier? - Kyk, wat aerdige huizen en wat zonderlinge opschriften!

*(Een uithangberd lezende)*

M. Precoce, professor in hairkunde, brevet van uitvinding voor het doen uitschieten van den baerd by de kinders van twee jaer. - Bureau d'intrigues, fourniture d'emplois. - Ha sa! ben ik nog bezig met droomen?

*(Hy vryft zich de oogen.)*

Ik ben nogthans in myn bed niet, en ik heb de gewoonte niet, naer ik weet, slaepwandelaer te zyn. - Ha sakkerloot! 'k gaf wel tien centimen om te weten of ik nog myne vyf zinnen heb.

## Tweede tooneel.

*DE VORIGE, UTIEL.*

**UTIEL,**

*tusschen de schermen.*

Is er iemand dien ik van dienst kan zyn? Kostelooze dienstbewyzingen op alle uren van den dag en op alle plaetsen.

**FERNAMBOK.**

Daer hoor ik iemand.

**UTIEL,**

*driftig opkomende.*

Is er iemand dien ik van dienst kan zyn... kostelooze dienst...

**FERNAMBOK.**

God! wat is dat?

**UTIEL.**

Mynheer Utiel, grondeigenaer in de Maen, heeft niets te doen dan ryk te zyn en bewyst kostelooze diensten om zich te vermaken tot nut van 't algemeen.

**FERNAMBOK.**

't Is zeer wel. Hoor eens, zoudt gy my niet kunnen zeggen of ik niet eenen van myne vyf zinnen kwyt ben?

**UTIEL.**

Inderdaed ge moet al uwe zinnen niet hebben om alzoo langs de straten van Centralis te loopen belachelyk gekleed gelyk ge zyt.

**FERNAMBOK.**

Hoe belachelyk gekleed! maer gy zyt het, gy, die belachelyk gekleed zyt.

**UTIEL.**

Ik, ik heb het verbeterde kostuem van den tyd aen, maer gy, gy hebt dat van over duizend jaer als de menschen gekleed gingen gelyk zotten. In het Museum zyn er nog zeer antieke schilderyen waerop dergelyke kostumen te zien zyn. 't Is zeer kurieus. Er is onder andere eene van de jaren 1857...

**FERNAMBOK.**
Myn twien dateert juist van dat jaer.

**UTIEL.**
Gy hebt eenen twien aen van de jaren 1857, een twien van over duizend jaer?

**FERNAMBOK.**
Hoe, van over duizend jaer!

**UTIEL.**
O myn vriend! Wat ontdekking voor de Oudheidskundigen. Uw twien is schatten weerd. Waer hebt gy dien gekregen? Is hy uitgedolven als fossiel of komt hy uit een kabinet van rariteiten.

**FERNAMBOK.**
Neen, hy komt uit 't magazyn van Wille-David. 't Ziet er goede stoffe uit, he? Maer hy is fel slecht genaeid. Ge zult my zeggen, al wat ge op den koop koopt....

**UTIEL.**
Gy hebt hem op den koop gekocht?

**FERNAMBOK.**
Zes frank, 't is voor niet, he?

**UTIEL.**
Zes franken in zilver?

**FERNAMBOK.**
Ja zes zuivere franken.

**UTIEL.**
Maer dat is een schat... dat is zes duizend franken van onze munt.

**FERNAMBOK.**
Myn twien is zes duizend frank weerd?

**UTIEL.**
Het zilver en het goud van de oude tyden bestaen niet meer. 't Is al acht honderd jaer dat er geene gouden noch zilveren munt meer geslagen wordt, sedert dat al de mynen uitgeput zyn.

**FERNAMBOK.**
Zyn de mynen uitgeput? en de mynen van Californie en van Australiën welke men laetst ontdekt heeft?

**UTIEL.**
Al fabels van de oude tyden.

**FERNAMBOK.**
Hoe! al fabels.... En er wordt geen geld meer geslagen ook?

**UTIEL.**
Ja toch, grammen, centigrammen en milligrammen van Tellure, een metael uit de maen.

**FERNAMBOK.**
Allo, farceur, wie heeft er u dat nu wys gemaekt? Zie, hier heb ik nog een splinternieuwen frank van Louis Napoleon.

**UTIEL.**
Laet zien, laet zien.

**FERNANBOK.**
Daer, hy is van 1857.

**UTIEL.**
Ja, waerlyk... En hoe wel bewaerd voor een geldstuk van over duizend jaer geslagen.

**FERNAMBOK.**
Hoe! van over duizend jaer geslagen... Die vent is by de zyne niet.

**UTIEL.**
Wel zeker, reken, het muntstuk draegt het jaergetal 1857 en wy zyn in 2857.

**FERNAMBOK.**
Wat! in 2857! Maer alsdan volgens uwe tydrekening ben ik eene tweede editie van Mathusalem, ik ben meer dan duizend jaren oud, ik ben er duizend en zeven-en-twintig.

**UTIEL.**
Duizend en zeven-en-twintig! kom, gy zyt gek.

**FERNAMBOK.**

Gek! ik weet niet wie er hier gek is. Gelukkiglyk heb ik hier iets dat my moet overtuigen. Ja, ja, myne papieren.

*(Hy zoekt in zyne zakken.)*

Ik moet myne papieren nog hebben, myne akte van geboorte en myn engagement van Parys.

**UTIEL.**

Gy zyt te Parys geweest? maer, beste vriend, Parys bestaet niet meer sedert verscheidene eeuwen.

**FERNAMBOK.**

Hoe! Parys bestaet niet meer? Maer 't is van dáer dat ik naer Crimeën vertrokken ben.

**UTIEL.**

Zoudt gy by geval de wandelaer der Joden zyn?

**FERNAMBOK.**

Neen, maer gy, gy zyt 'ne kluchtspeler. Daer, daer is myne akte van geboorte.

**UTIEL,**

*lezende.*

Ignatius Fernambok, geboren te Gent den 21 Juny 1830. Volgens deze akte zoudt gy inderdaed duizend en zeven-en-twintig jaer oud zyt.

**FERNAMBOK.**

Ja, als gy er een schrikkeljaer by rekent van tien eeuwen.

## Derde tooneel.

*DE VORIGEN, DE GARÇONS.*

**1ste GARÇON.**

Welnu, waer is de yskegel?

**FERNAMBOK.**

He! wat? wie spreekt er daer van 'nen yskegel?

**1ste GARÇON.**

Wy spreken van den yskegel dien wy hier gelaten hebben.

**FERNAMBOK.**
Gy hebt hier op deze plaets 'nen yskegel gelaten! O myne herinneringen, myne herinneringen!

**1ste GARÇON.**
En die dank aen onze verzuimenis nu zal gesmolten zyn.

**FERNAMBOK.**
O hemel! ben ik misschien de gesmolte yskegel?

**DE GARÇON.**
Wat jammer! een yskegel die ons van de Kirghisz komt,

**FERNAMBOK.**
Kirghisz; 't is dat, 'k ben op 't speur... Kent gy daer 'nen zekeren Visikoff?

**DE GARÇON.**
Neen.

**FERNAMBOK.**
Nen ongelikten beer, en zyne vrouw Krabtowiska eene specie van beerin.

**UTIEL.**
Er zyn daer geene beeren noch beerinnen meer. De civilisatie is daer ook al te verre gekomen.

**FERNAMBOK.**
Ja, ik heb er een staelken van gehad van hunne civilisatie. Verbeeldt u dat zy my in eenen yskegel veranderd hebben omdat er my eene beerin of boijarin wat weet ik, in hare slede had in êgevoerd.

**UTIEL.**
Gy zyt vervrozen geweest?

**FERNAMBOK.**
Gelyk 'nen anchovisch in 'nen bokael, zoo wel dat ik daer by myn ontdooijen het woord geeindigd heb dat op myne tong versteven was gebleven gelyk 'en diskoers van 'nen representant.

**UTIEL.**
Nu begryp ik alles. Het ys, waerin gy levend begraven

zyt geweest heeft u bewaerd. Gy zyt duizend jaer geëngourdisseerd blyven liggen onder de massa der ysscholen. Dan hebben deze jongelingen, die dagelyks hun ys per yzeren weg uit Siberiën trekken voor de confectie van hunne glaces, u by toeval opgeladen en gy zyt hier komen ontdooijen.

**DE GARÇON.**
Hoe mynheer is de yskegel!

**FERNAMBOK.**
Ik ben de yskegel in kwestie.

**DE GARÇON.**
Ha, ha, ha! hadden wy u eens in eene glace à la Vanille moeten opdienen.

**FERNAMBOK.**
't Zoû eene glace à la Fernambok geweest zyn.

**DE GARÇONS.**
Fernambok!

**FERNAMBOK.**
Ignatius Fernambok, om u te dienen. Hasa! ik neem aen dat ik in Siberiën vervrozen geweest ben; dat ik als yskegel naer dit gewest overgevoerd, ontdooid en aen 't vooruitzicht ontsnapt ben van onder de gedaente van eene glace aen den eenen of den anderen slokop opgediend te worden, ik kan volstrekt niet gelooven dat ik duizend jaer lang in den voornoemden yskegel gezeten heb.

**UTIEL.**
Gy zult het gelooven als ik u zal getoond hebben dat gy op eene geheel andere wereld zyt... dat er niets meer overblyft van de tyden van barbaerschheid waerin gy geleefd hebt.

**FERNAMBOK.**
Hoe, in de tyden van barbaerschheid; maer de negentiende eeuw werd aenzien als eene eeuw van volmaektheid, getuige daervan de *cable électrique* en de crinoline.

**UTIEL.**
Maer dompelaer die ge zyt, de wereld was nauwelyks

by hare geboorte. Men kende niets, wist van niets, noch van wetenschappen, noch van kunsten. De voortgang heeft sedert de tien verloopene eeuwen wonderen gedaen, en in myne hoedanigheid van openbaren en kosteloozen dienstbewyzer, wil ik geerne uw cicerone zyn in deze stad, het centrum der wereldcivilisatie en daerom genaemd Centralis.

**FERNAMBOK.**

Welaen, gy zult my regt verpligten. Ik ben kurieus om te weten of ik waerlyk duizend en zeven-en-twintig jaren oud ben.

**UTIEL.**

Wy gaen beginnen met hier in den *Courant Electrique* eene tasse koffy te drinken in La Martinique of in Moka opgegoten naer uwe keuze en hier warm gedronken.

**FERNAMBOK.**

Hoe! zoo verre opgegoten en hier warm gedronken.... en hoe gebeurt dat?

**UTIEL.**

Op eene zeer eenvoudige wyze. De aromen van den koffy, gelyk gy weet, is zeer volatiel. Welnu, terwyl men ginds den koffy opgiet, wordt de aromen in daer toe bestemde vazen gevangen. Die vazen zyn in gemeenschap gesteld met eenen electrieken courant die het vlugbaer koffyprinciep langs yzeren draden naer dit etablissement overbrengt, alwaer hy het zelve in kokend water komt mengen en daér aldus den koffy formeert.

**FERNAMBOK.**

Komaen, ik begin reeds te zien dat wy in mynen tyd eene colectie uilen en domkoppen waren. Ik inviteer my op den electrieken moka.

**UTIEL.**

Ga dan binnen.

**FERNAMBOK.**

Na u, mynheer, mynheer...

**UTIEL.**

Utiel, om u te dienen.

**FERNAMBOK.**

Welaen, mynheer Utiel, gy zult my regt utiel zyn.

## N° 19.
## Te samen.

Om klaer } uw dwaling te doen blinken
Om klaer } myn dwaling te doen blinken
En } u den voortgang te doen zien
En } my den voortgang te doen zien
Zal ik u } koffy laten drinken
Zult gy my } koffy laten drinken
Bereid met d'electriek machien.

**FERNAMBOK,**

*alleen.*

Ja d'electriciteit doet wondren
Maer nu ben 'k van myn stuk geraekt,
In mynen tyd heeft men horlogen
Maer nooit daer koffy meê gemaekt.

*(Tremolo in 't orkest, de garçons gaen binnen. Men hoort twee kanonscheuten.)*

**FERNAMBOK.**

Wat beteekenen die kanonscheuten?

**UTIEL.**

't Is niets, 't schiet twee ure op den grooten toren van Centralis.

**FERNAMBOK.**

Hoe 't schiet! ge wilt zeker zeggen: 't slaet.

**UTIEL.**

Ha! ik begryp u; ge meent nog in den tyd te zyn dat men daertoe klokken gebruikte. Thans worden de klokken door 't kanon vervangen en de uren worden geschoten met stukken van allen kaliber volgens de grootte der horlogien. Met eenen vyftig ponder op eenen redelyken hoogen toren kan men weten hoe laet het is tien uren in de ronde.

**FERNAMBOK.**
't Is zeer aengenaem om hooren voor de gene die doof zyn.

**UTIEL.**
Bah! als men er de gewoonte van heeft.

**FERNAMBOK.**
't Is gelyk, als ge my een logement bezorgt, tracht dat 't zoo verre mogelyk van eenen vyftig ponder zy.

**UTIEL.**
Ik zal alles doen om u aengenaem te zyn. -

*Men hoort het gerucht van eenen stoomtrein.)*

Kyk, 't is de expres-trein van China die toekomt. Hy is dry seconden ten achteren.

**FERNAMBOK.**
De expres-trein van China!

**UTIEL.**
Ja van Pekin naer Centralis, twee duizend mylen op twee uren.

**FERNAMBOK.**
Twee duizend mylen op twee uren! dat heet ik voortgang.

**UTIEL.**
Dat is nog niets, de vliegmachienen gaen nog sneller.

**FERNAMBOK.**
Ha bah! Hewel, 'k ben te vrede dat ik vervrozen geweest ben, alleenlyk omdat te zien.

**UTIEL.**
Maer kom toch eene tas electrieke koffy drinken.

*(Herneming van den zang.)*

Om klaer uw' dwaling de doen blinken, enz.

*(Alle twee binnen in het koffyhuis.)*

## Vierde Tooneel.

*REIZIGERS, CHINEESCHE KOOPLIEDEN, INWOONERS VAN CENTRALIS, CONDUCTEURS VAN STOOMMACHIENEN.*

### N$^{o}$ 20 Koor.

Geen afstand meer, o vrienden!
Want dank aen de vapeur
Ligt 't verste land der aerde
Nu nevens onze deur.

**EEN CONDUCTEUR.**

Wie begeert er een stoomrytuig? Is er iemand die een stoomrytuig begeert?

*(Men ziet een man met een stoomrytuig in 't verschiet voorbysnellen.)*

**DE MAN,**

*roepende.*

Gare! gare! gare!

**EEN ANDERE CONDUCTEUR.**

Vliegende omnibus... vyf-en-twintig grammen per koers in de lucht.

**EEN CHINEESCHE KOOPMAN.**

Allerbeste thé, opregte peccothé van China.

**EEN ANDER.**

Excellente zwaluwnesten, al versch, al versch!

**EEN ANDER.**

Achetez! achetez, chals de Thibet et crêpe de Chine à bon marché!

**EEN REIZIGER,**

*tegen een inwooner van Centralis.*

Mynheer, ik heb eene vrouw die dezen morgen met een luchtbal naer Amerika vertrokken is, om eenen kosyn te gaen bezoeken, zoudt gy my niet kunnen zeggen waer er een etablissement van magnetismus is? ik zou my geerne laten magnetiseren om te zien wat myne vrouw verrigt.

**DE INWOONER.**

Daer vriend, daer is het etablissement.

**DE REIZIGER.**
Grootelyks verpligt, mynheer.

*(De reiziger vertrekt.)*

**EENE VOEDSTER,**

*met een pasgeboren kind.*

He! conducteur!

**DE CONDUCTEUR.**
Een stoomtuig, ik ben ten uwen dienste, moederken.

**DE VOEDSTER.**
Neen, ik moet dezen kleine naer het etablissement van Pisciculture dragen.

**DE CONDUCTEUR.**
Is het een visch, uw kleine?

**DE VOEDSTER.**
Wel neen, 't is een kind.

**DE CONDUCTEUR.**
Dan moet gy in het etablissement van Homoculture zyn.

**DE VOEDSTER.**
Juist, het etablissement van homoculture waer men de kinders voedstert *à la vapeur*, niet waer?

**DE CONDUCTEUR.**
Langs daer, op het einde der straet.

**DE VOEDSTER.**
Dankbaer.

*(Af.)*

**EEN CHINEESCH KIND,**

*tegen eenen kleinen jongen met eenen valhoed op en een groote pyp in den mond.*

Pardon, mynheer, zoudt gy zoo goed willen zyn my het instituet van den heer Precoce te willen aenwyzen.

**DE KLEINE MET DEN VALHOED.**
Mynheer verlangt zynen baerd te doen uitschieten?

**DE KLEINE CHINEES.**

Ja, ik ga de koersen der universiteit volgen en ge kunt wel denken dat ik daer met geenen blooten kinne kan verschynen. Men zoû my voor een kind nemen en ik houd aen myne mannelyke waerdigheid.

**DE KLEINE MET DEN VALHOED.**

Gy hebt gelyk, wy moeten toonen dat er geene kinders meer en zyn. Zie daer, hier regt over, M. Precoce, professor in hairkunde, brevet van uitvinding voor het doen uitschieten van den baerd by de kinderen van twee jaer.

**DE KLEINE CHINEES.**

Ik dank u, mag ik myne cigaer aen uwe pyp ontsteken?

**DE KLEINE MET DEN VALHOED.**

Met veel plesier?

**HERNEMING VAN DEN KOOR.**

Geen afstand meer, enz.

*(Allen vertrekken.)*

## Vyfde tooneel.

*MEVROUW PAT-CHOULI.*

Ik heb myne bagagie met den vliegende luchttrein geëxpedieerd omdat de exprestrein langs de aerde waermede ik naer Centralis gekomen ben, geene bagagie opnam, en nu verneem ik dat de trein door een accident aen den zijvleugel in de Zwarte Zee gevallen is. 't Is zeer onaengenaem, byzonderlyk voor den olifant dien ik by myne bagagie gedaen had en dien ik wilde present doen aen myne tweeden man mynheer Pat-chouli, eenen ouden goeden Chineeschen taertenbakker waermede ik zeer gelukkig ben, sedert dat hy my uit 't ys gehaeld en ontdooid heeft.

### N 21. Aria: *Ce que j'éprouve en vous voyant.*

't Is duizend jaer, ik heb 't bewys,
Dat Visikoff door zyne slaven
In een spelonk my deed begraven,
Waer ik, o snoode handelwys,
Veranderd ben in een stuk ys.
De tyd die over 't hoofd my zweefde
Heeft my bespaerd in vollen glans,
't Ben jong sinds duizend jaer bykans.
Zoo ieder vrouw zoo lange leefde
Het waer' de dood van al de mans.

Peere Pat-Chouli die zich verveelde taerten voor de Chineeschen te bakken, sedert dat de Engelschen hun wat anders gebakken hebben, is eenige dagen geleden met de reiszucht in 't lyf naer Centralis vertrokken en heeft my geschreven dat hy in 't *Hotel der vyf duizend kamers* logeerde op de zes-en-dertigste verdieping. Laet zien, langs waer ga ik dat vinden? He! conducteur!

**DE CONDUCTEUR.**

Een stoomrytuig? Zie daer.

MEVROUW PAT-CHOULI, *in het zelve plaets nemende.* Naer 't Hotel der vyf duizend kamers.

*(Het stoomrytuig snelt met haer weg.)*

## Zesde tooneel.

*UTIEL, FERNAMBOK*

**FERNAMBOK.**

Uw electrieke Moka is excellent.

**UTIEL.**

En de manier van gediend te worden?

**FERNAMBOK.**

Perfekt, - Garçon, eene tasse moka? - Men ziet geen garçon, maer 't woord is nog uit uwen mond niet of de tasse moka met al hare toebehoorten staet voor u op de tafel. 't Is toovery.

**UTIEL.**

Neen, 't is een byzonder mekaniek dat het schenkberd uit den grond doet komen.

**FERNAMBOK.**

't Is zeer vernuftigd uitgedacht, en men moet geen half uer zitten wachten gelyk eertyds. Die soorten van mekanieken gebruikte men maer in mynen tyd op de theaters in de tooverstukken of by de eskamoteurs, en de menschen keken er zich dom op en verstonden er niets van.

**UTIEL.**

De menschen waren nog zoo dom in uwen tyd en lieten zich zoo gemakkelyk by den neuze leiden door wat kwakzalvers.

**FERNAMBOK.**

Kyk! weet ge wat dat is, kwakzalvers! bestaet dat nog?

**UTIEL.**

Wel zeker, de kwakzalvers zyn er geweest van 't begin der wereld en zullen er blyven tot het einde toe.

### N 22 Aria: *Du charlatanisme.*

Zie, d'advokaet die voor u pleit,
De doctor die u gaet genezen.
De man die vol menschlievendheid
De steun der arme liên wil wezen,
De staetsman die nooit overhelt
Naer baetzucht of verraderye,
De pastor zelf die voor wat geld
Maekt dat uw ziel ten hemel snelt,
Al min of meer kwakzalverye.

**FERNAMBOK.**

Een volksvriend van de negentiende eeuw, die tot een ambt wil geraken, zoû niet anders gesproken hebben.

**UTIEL.**

De oude geschiedenis leert ons inderdaed dat er in de negentiende eeuw mannen waren die, om tot de hoogste eerambten te komen, het volk op eene zonderlinge wyze wisten te vleijen. Maer wy geraken van ons stuk. Ik heb beloofd u te toonen dat gy op eene geheel andere wereld zyt, en gy weet het, belofte maekt schuld.

**FERNAMBOK.**

Ja dit spreekwoord ken ik, maer in mynen tyd maekte men al dikwils bankroet voor de schuld en het spreekwoord kwam op dit uit: veel beloven en weinig geven.

**UTIEL.**

Gy zult u over my niet te beklagen hebben. Laet

zien, waermede willen wy beginnen? met Centralis in *détail* te beschouwen of wel *à vol d'oiseau;* op den grond of in de lucht, 't is te zeggen te voet of al vliegende.

**FERNAMBOK.**

Neen, neen, te voet, 't zal min gevaerlyk zyn.

**UTIEL.**

O! men vliegt tegenwoordig zonder het minste gevaer.

*(In de lucht kykende).*

En zie, daer is juist myn byzondere brievenpost die komt toegevlogen.

*(Men ziet eenen gevlerkten brievenbesteller uit den cinter regts naer den linken kant tusschen de schermen vliegen.)*

**FERNAMBOK.**

In mynen tyd, verre van te vliegen, konden de brievenbestellers met moeite gaen.

## Zevende tooneel.

*DE VORIGEN, DE BRIEVENBESTELLER.*

**DE BRIEVENBESTELLER.**

Mynheer Utiel, ik had u van omhoog hier in de straet gezien en ik breng u uwe brieven van de acht werelddeelen.

**FERNAMBOK.**

Hoe! van de acht werelddeelen! in mynen tyd waren er maer vyf.

**UTIEL.**

Wy hebben er sedertdien nog dry ontdekt en men is op het spoor van een vierde.

**FERNAMBOK.**

Als 't alzoo voortgaet zal de wereld op 'en einde nog zooveel deelen hebben als 'ne roman van Alexander Dumas.

**DE BRIEVENBESTELLER.**
Ik breng u met dezelfde gelegenheid de nieuwsbladeren uit de maen.

**FERNAMBOK.**
Nieuwsbladeren in de maen! is men daer ook al met die pest gekwollen?

**UTIEL.**
Men drukt gazetten in de maen van vyftig meters lang.

**FERNAMBOK.**
Vyftig meters leugens! leugens by de mate!

**DE BRIEVENBESTELLER.**
Van waer komt hy dan, dat zonderlingschepsel, omdat niet te weten!

**FERNAMBOK.**
Gevlerkte facteur, wat meer eerbied voor een man van myne jaren.

**UTIEL.**
't Is wel, Velox, vlieg naer Haïti om de beurzepryzen en breng my in 't voorbygaen eenige cigaren van Havana mede om dezen avond met mynheer te rooken.

**DE BRIEVENBESTELLER.**
Zeer wel, mynheer.

*(Hy vertrekt.)*

## Achtste tooneel.

*FERNAMBOK, UTIEL.*

**FERNAMBOK.**
Hy is zeer vlug, mynheer Velox, maer hy heeft my 't air van eenen windmaker.

**UTIEL.**
Dat is niet te verwonderen, iemand die altyd in de hoogte vliegt.

*(Zyne nieuwsbladeren van een stok afrollende).*

Gy gedoogt? ...

**FERNAMBOK.**
Doe maer, doe maer. Is er nieuws in de maen?

**UTIEL.**

Zeer weinig. De maenbewooners beklagen zich over de strengheid van den winter. Hoe is 't mogelyk nog zoo verre ten achteren te zyn.

**FERNAMBOK.**

Zyn zy ten achteren omdat het winter is?

**UTIEL.**

Wel zeker; zy kennen nog ons nieuw systeem van algemeene verwarming en verlichting niet, waerdoor wy de zon op zulke voortreffelyke wyze vervangen en afgeschaft hebben

**FERNAMBOK.**

Hoe! gy hebt de zon afgeschaft?

**UTIEL.**

Als een nutteloos verschynsel, zeer onregelmatig in zynen dienst. De helft van den tyd deed de zonne niets dan verlichten zonder te verwarmen, warmen zonder te verlichten. Somtyds deed zy noch 't eene noch 't andere. Als wy rekenden dat zy gedurende die of die maend de aerde zou verwarmd hebben, dan was het mis gerekend, juffer de zonne liet ons vervriezen. Vervolgens kreeg zy eenige grillen gelyk eene gekke vrouw en begon op eens ons te verbranden. Die ongestadigheid der lucht, waervan zy de oorzaek was, bragt allerhande ziekten voort, en op eenen goeden morgen besloot men daer een einde aen te stellen. Men dacht een toestel uit dat al de moeijelykheden in eenen keer weg nam. De Electriciteit, de Galvanisme en de Caloriek werden te samen gecombineerd, en door middel van gazbollen hing men een machien in de lucht bestemd om ons licht en warmte te gelyk te geven en naer beliefte. Onze dagen zyn nu altyd even lang en even warm, onze luchtgesteldheid altyd zacht volgens de ordonnancien van het stadhuis.

**FERNAMBOK.**

't Is eene schoone uitvinding en ik begryp nu waerom

gy hier allen zoo ligt gekleed gaet. Maer, zeg eens, wat hebt gy met de zonne gedaen?

**UTIEL.**

Wy hebben ze in de lucht laten hangen.

**FERNAMBOK.**

Gy hebt wel gedaen.

**UTIEL.**

Als een voorwerp van luxe, en als het in haer hoofd komt te willen schynen, dan draeijen wy de kraen toe van onze machien en wy sparen ons licht.

**FERNAMBOK.**

Net gelyk in mynen tyd. Als het volle maen was draeide men de bekken van onze lanteerns toe en men spaerde de gaz. Men heette dat *Economie de bouts de chandelles*, want als het de beurt van de mane was te verlichten en dat zy het vergat, liepen de menschen in den donker tegen de huizen en zy braken zich den neus.

**UTIEL,**

*de gazet overloopende.*

O myn hemel, wat lees ik daer!

**FERNAMBOK.**

Iets nieuws van belang?

**UTIEL.**

Eene uitbersting van eenen onderaerdschen vuerberg heeft eene myner schoonste proprieteiten in de maen vernietigd.

**FERNAMBOK.**

Wat dat ge zegt!

**UTIEL.**

Een overheerlyk kasteel welk ik daer laetst heb laten bouwen.

**FERNAMBOK.**

Hoe! gy bouwt kasteelen in de lucht in deze eeuw van positivisme?

**UTIEL.**

Een kasteel dat my twee miljoen kost met het platleggen der vuerbergen.

**FERNAMBOK.**

Twee miljoen?

## N° 23 Aria.

In mynen tyd was dat een groot verschil,
Dan bouwde elkeen van die kasteelen:
Een jongling die zich ryke trouwen wil,
Een neef die van zyn oom moet deelen.
Ik zelf kreeg somtyds ook die zucht,
Maer 'k kon met haer my ligt verzoenen
Want myn kasteelen in de lucht
En kostten my toch geen miljoenen.

**UTIEL.**

Uw kasteelen in de lucht waren hersenschimmen, maer het myne was eene goede en schoone propriëteit. Gelukkiglyk dat zy meer dan voor drymael hare waerde geassureerd was.

**FERNAMBOK.**

Ha! ha!

**UTIEL.**

Door actiën en premiën. Gy hebt by voorbeeld eene propriëteit welke gy tegen brand - of andere rampen verzekeren wilt. Welnu, ge doet in de maen of elders, doch liefst in de maen om redenen welke gy gemakkelyk begrypen zult, gy doet in de maen, zeg ik, eenige honderd duizend actien nemen gewaerborgd door de waerde uwer propriëteit. Op eenen gestelden tyd doet gy eenige van die actien uitkomen met premiën en ge kapitaliseert de rest van de som op uwen eigendom voor assurantie. Gy geeft twee en half per cent interest aen uwe actionnarissen, en gy trekt vyf per cent van uw kapitael. Ge staet er een half per cent van af voor uwe premiën, dus blyft er u twee per cent zuivere winste over; uwe propriëteit is dry of vier dubbel geässureerd en ge

moet niet vreezen dat de assurantie compagnie u bankroet zal spelen, want gy hebt altyd den duim in de hand.

**FERNAMBOK.**

't Is te zeggen het geld. - 't Zyn de duitsche loteryën met verbetering.

**UTIEL.**

O! dat is nog niets... Er zyn hier speculatiën die verschrikkelyk zyn.

**FERNAMBOK.**

Beurze speculatiën?

**UTIEL.**

Zekerlyk.

**FERNAMBOK.**

Zoo dat gy hier ook uwe Beurs hebt.

**UTIEL.**

't Is te zeggen wy hebben de beurs van een ander.

**FERNAMBOK.**

Nog altyd gelyk vroeger... Men speculeert nog altyd op de beurs van een ander, maer ook al met verbetering, alhoewel zy het in mynen tyd al redelyk wel kenden.

## N$^{o}$ 24 aria.

De kunst van op de fonds te speculeren
Is een' die eeuwen lang bestaet.
D'een krygt uw geld met calculeren
En d'ander met een stoute daed.

**UTIEL.**

Ja beî zyn beurzehandelaren
Met dit verschil, ben ik niet mis,
Dat d'een zyn werk doet in den klaren
En d'ander in de duisternis.

**TE SAMEN.**

Ja d'eene werkt steeds in den klaren
En d ander in de duisternis.

## Negende tooneel.

*De Vorigen, MEVROUW PAT-CHOU-LI.*

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Ik heb my naer 't hotel der Vyf Duizend Kamers doen stoomen en daer komende verneem ik dat myn man sedert vyf minuten en twee seconden met het convoi naer de maen vertrokken is, zonder my af te wachten. 't Is zeer slecht en ge moet Chinees zyn om alzoo met eene vrouw te handelen. - Wat zie ik! ... O Brama! is het mogelyk? die twien!

**FERNAMBOK.**

Wat moet die specie van chineesche knikkebolle hebben?

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

En die spraek ook! het is de zyne... hy is 't!

**FERNAMBOK.**

Wie?

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Het schoon mensch van Siberie... Gy die voor my in eenen yskegel veranderd zyt geweest.

**FERNAMBOK.**

Hoe! wat! ge zoudt! ...

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Ja, ik ben 't!

**FERNAMBOK.**

Krabtowiska!

### N° 25 Aria.
### Te samen.

**FERNAMBOK.**

Verbazend wedervaren!
Het wonder is te groot!
'k Hervind na duizend jaren
Hier d'oorzaek van myn dood.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Verbazend wedervaren!
Wat is myn vreugde groot!

'k Hervind na duizend jaren
Een jongen tydgenoot.

**UTIEL.**

Verbazend wedervaren!
Het wonder is te groot!
Zy vindt na duizend jaren
Hier weêr een tydgenoot.

**FERNAMBOK.**

Ha! Sakkerloot! Kom, dat wy ons weg maken.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI,**

*hem by zyn twien vasthoudende.*

Schoon mensch!

**FERNAMBOK.**

Sa! gaet gy weêr beginnen gelyk ginder over duizend jaer.

**UTIEL.**

Ik begryp er niets van.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Wat geluk van u hier weêr te vinden.

**FERNAMBOK.**

Ik zal u zoo veel niet zeggen. Ha sa! Mevrouw, hoe komt het dat gy nog leeft?

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

De vraeg is niet galant voor eenen jongeling die zyne wereld moet kennen.

**FERNAMBOK.**

't Is waer, ik ken myn' wereld, ik ken ze van overlang; ik ken ze van over tien eeuwen, myn' wereld, en 't is daerom dat ik u vraeg waerom gy nog leeft?

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Na uwe rampzalige dood heeft myn barbaer van Visikoff my insgelyks doen vervriezen.

**FERNAMBOK.**

Hoe, ge zyt ook in eenen yskegel veranderd geweest?

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Helaes! ja! En na negen honderd en zeven en negentig jaren in dien staet te hebben overgebragt, ben ik

door mynheer Pat-chou-li, eenen chineeschen taertenbakker, nu dry jaren geleden, naer zyn land met eene provisie ys overgevoerd.

**FERNAMBOK.**
Net gelyk ik.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI**
Waer ik ontdooid ben.

**FERNAMBOK.**
Net gelyk ik.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
Op 't punt dat men my wilde gebruiken voor eene crêmetaerte.

**UTIEL.**
Eene crême taerte!

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
*A la glace.*

**FERNAMBOK.**
Net gelyk my voor eene glace *à la Vanille.*

**UTIEL.**
O wonder der natuer! twee levende exemplaren van het menschdom over duizend jaer. Gy zyt alle twee schatten weerd voor de geschiedenis der oude tyden. In 't belang der wetenschap moogt gy elkander niet meer verlaten.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
O, dat is ook myne meening.

**FERNAMBOK.**
Neen, neen... de wetenschap is my kwyt. Wat meer is, mevrouw moet hare bezigheden hebben, mevrouw moet misschien vertrekken.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
Neen, schoon mensch, ik blyf in Centralis.

**FERNAMBOK.**
Zoo veel te slechter.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
Ik kom er mynen man vinden.

**FERNAMBOK.**

Gy zyt nog altyd getrouwd?

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Voor de tweede mael, ja, met den chineeschen taertenbakker mynheer Pat-Chou-li.

**FERNAMBOK.**

Die u ontdooid heeft. Hy is wel goed geweest. Doe hem myne complimenten, en vaerwel.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI,**

*hem vasthoudende.*

Schoon mensch!

**FERNAMBOK.**

Hoe, Mevrouw! gy durft het misdadig inzicht koesteren my hier te houden en gy hebt een man.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Maer 't is een taertenbakker.

**FERNAMBOK.**

Een taertenbakker! ja, dat is eene *circonstance atténuante.*

**MEVROUW PAT-CHOU-LI**

## N° 26. air: *Comme il m'aimait.*

't Is een Chinees,

*(bis)*

Aen wien my 't huwlyk heeft verbonden;
Ik moet zyn lof alom verkonden
Daer ik door hem uit 't ys verrees.
Hy 's goed en braef, maer 't is verloren
Hy kan myn herte niet bekoren,
't Is een Chinees

*(bis)*

.

**FERNAMBOK.**

Chinees of niet het is uw man, en ik moet u zeggen dat gy voor eene vrouw van uwe jaren op eene zonderlinge wyze het kapittel der huwelykstrouw verstaet. Eerst was het met eenen Kozak te doen en nu is het met eenen Chinees.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Maer myn Chinees is naer de maen.

**FERNAMBOK.**

Hoe! gy hebt uw man naer de maen gezonden!

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Hy is daer zoo even met den vliegtrein vertrokken.

**FERNAMBOK.**

Hy zal terug komen, mevrouw, hy zal terug komen.

*(Men hoort eene groote ontploffing in de lucht.)*

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Hemel! wat is dat?

**UTIEL.**

Neem geen acht, 't is een vliegtrein die springt.

*(Op het zelfde oogenblik ziet men een aental armen, beenen, hoofden en lichamen uit de lucht op den grond vallen.)*

## Tiende tooneel.

*DE VORIGEN, INWOONERS VAN CENTRALIS, OPENBARE STRAETVAGERS MET BEZEMS.*

### N$^{o}$ 27. Koor.

Een luchttrein is gesprongen
't Is waerd te zyn betreurd
Want 't is reeds zeven keeren
Dat 't in dees' maend gebeurdt.

*(De bezemmannen vagen de stukken der dooden te samen.)*

**UTIEL.**

't Is de vliegtrein naer de maen.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Is 't mogelyk! en mynheer Pat-Chou-li die er op was.

*(Een Chinees zonder armen of beenen valt voor hare voeten.)*

God! hy is 't! 't is Pat-Chou-li.

**FERNAMBOK.**

De taertenbakker!

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Dood! hy is dood!

**FERNAMBOK.**

De taertenbakker ligt in confiture! Sakkerloot 't is nu dat ik my uit den weg moet maken. Kom, mynheer Utiel, kom!

**MEVROUW PAT-CHOU-LI,**

*hem vastgrypende.*

Blyf, o blyf! ik ben weduwe... Schoon mensch, ik bied u myne hand.

**FERNAMBOK.**

Laet los! mevrouw, laet los!

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Myne hand met eenen geheelen chineeschen taertenwinkel.

**FERNAMBOK.**

Laet los.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

'k Zal uwen naem aen myn beste dessert geven.

**FERNAMBOK.**

Fernambok-dessert, foei! voor de laetste mael, laet los.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Blyf, o blyf!

**FERNAMBOK,**

*eene laetste pooging doende laet zich den twien uittrekken.*

Ha! ... Welnu, daer, houd hem; 't is hier zoo koud niet als ginder... tot de eere van u nooit meer weder te zien.

*(Hy vlugt in de hemdemouwen; Utiel volgt hem.)*

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Hy laet my zynen twien, hy zal my dienen om hem weêr te vinden... O Pat-Chou-Li! Het spyt my voor u, maer ik ben wel te vreden dat gy naer de maen gegaen zyt.

## N$^{o}$ 28. Koor.

Welaen, welaen, staek uwen rouwe,
Gy hebt de helft van uwen man.
Het is zeer raer dat thans een vrouwe
Haer man geheel bezitten kan.

# Tweede Bedryf.
# De ontvoogding der vrouwen.

*Het tooneel verbeeldt het paleis van Mevrouw Prerοria. Alles draegt er den stempel van buitenspoorigheid.*

## Eerste tooneel.

*SERVIES op eene rustbank met eene snuifdoos in de hand. TWEE MOORKENS met jagthoorns staen aen beide kanten van de middendeur.*

**SERVIES.**

Myne snuifdoos wyst zes ure; 't is tyd dat ik my met de toebereidselen van het feest bezig houde, welk mevrouw Pretoria myne meesteres en eerste advokates generael van het vrouwencassatiehof aen de byzonderste celebriteiten van Centralis dezen avond geeft. Onder andere vermakelykheden, waerop zy hare talryke genoodigden vergast, zal zy eene conferentie geven over de regten van de vrouw en, naer ik gehoord heb, zullen er al de nuancen der drukpers en der letterkunde vertegenwoordigd zyn.

*(Een snuif nemende.)*

Dat is zeer aengenaem eene conferencie als ze... gedaen is, maer zeer vervelend als men ze moet afluisteren. 't Is een oud gebruik der negentiende eeuw welk men ontgraven heeft en dat nu weêr aen 't order van den dag is.

### N$^{o}$ 29. Aria.

Elk heeft de zucht van zich te doen gewagen,
En groot of klein men denkt zichzelven raer.
Lang kwam de pest van de romans ons plagen,
Nu is de beurt der conferencen daer.
Ja menigeen, die nooit iets heeft geschreven,

Die vruchtloos zoekt zyn' duisterheid te ontgaen,
Zou enkelyk een' conferencie geven
Om zynen naem in 't nieuwsblad te zien staen.

*(Tegen de moorkens)*

. Yvoorzwart en Ebbenhout, verwittigt de huisbedienden.

*(De twee moorkens blazen op den jagthoorn, al de huisbedienden komen toegeloopen.)*

## Tweede tooneel.

*DE VORIGE, HUISBEDIENDEN, allen in dezelfde kleeding.*

### N$^{o}$ 30. Koor.

Op 't sein dat zich doet hooren
Dat elk ter plaetse snell'.
Welaen, wy zyn hier allen,
Dus geef ons uw bevel.

**SERVIES.**

Huisbedienden van allen rang, commissionnarissen, poortiers, lakeyen, knechten, tuiniers, machinisten, chimisten, telegraphisten, kopisten, haer-, tand-, mond-, buik- en keukenartisten, enz. enz. enz. ik mynheer Servies, eerste kamerling van mevrouw Pretoria, vereerd met het eereteeken van verscheidene ridderorden, heb 't genoegen u kennis te geven van het volgende program. Eerste kapittel, artikel 1. Op het schieten van acht ure zullen al de zalen behoorlyk verlicht zyn met de electriciteit en geparfumeerd *à l'essence d'Héliotrope*, hiervan uitgezonderd de zael van 'tbuffet welke gy met *Eau d'appetit* zult besproeijen. De tafeldienst zal geschieden *à la vapeur.*

Artikel 2. De schilderyen van het groot kabinet zullen vernieuwd worden door middel van het toestel der *dissolvingvews.* De gordynen van geweven kristael zullen nedergelaten worden.

Artikel 3. Tegen hetzelfde uer zullen al de planten van den tuin in bloemen staen door middel van het toestel *á floraison forcée.* Te gelykertyd zullen de fonteinen van dauw geopend worden en de nachtegalen van 't conservatoire zullen zingen.

Tweede kapittel. Artikel 1. Om acht ure en half zullen de poorten en deuren geopend worden.

Artikel 2. De stoomrytuigen zullen langs den spoorweg van den grooten vestibule naer het wagenhuis van den achterkoer ryden. De uitgenoodigden zullen in den vestibule opgenomen worden door het eerste eeremachien en aen de deur der receptiezael afgezet worden.

Derde kapittel. Artikel 1. De dansen zullen uitgevoerd worden door het verbeterd ras der peerdenvliegen.

Artikel 2. Het orkest *à la vapeur* zal gedurende het feest honderd vyf-en-zeventig meters muziekstukken uitvoeren.

Artikel 3. De dienst der police zal gedaen worden door eene compagnie geciviliseerde wakershonden. - Gaet.

### N$^{o}$ 31. Koor.

Op 't sein dat zich liet hooren
Was elk aen uw bevel.
Welaen dat nu een ieder
Naer zyn bediening snell'.

*(Allen vertrekken uitgezonderd Servies.)*

## Derde tooneel.

**SERVIES,**

*alleen.*

Men moet bekennen dat het niet veel moeite kost de gouverneur te zyn van een huis zoo als dit, vooral als men een regiment dienaers heeft die zich de eer betwisten om de eerste uwe bevelen te volbrengen. Ha! 't is eene vrouw *comme il faut*, de advokates mevrouw Pretoria. Haer huis is beter ingerigt dan dat van eene princes,

en hare feesten geven den toon aen al de andere van Centralis. Gy zult my zeggen: als ge zoo veel geld wint met te klappen, moogt gy het wel verteren met te lachen en zich te vermaken.

*(Men hoort den hoorn blazen.)*

Wie daer?

## Vierde tooneel.

*DE VORIGE, EEN DEURBEWAERDER, vervolgens UTIEL en FERNAMBOK gekleed naer de mode van den tyd.*

**DE DEURBEWAERDER,**

*aenmeldende.*

Mynheer Utiel en zyn vriend mynheer Fernambok.

**SERVIES.**

Kom binnen, Mynheer Utiel, kom binnen

*(tegen Fernambok, groetende)*

Mynheer, ik heb de eer...

**FERNAMBOK,**

*insgelyks groetende.*

Mynheer.

**UTIEL,**

*zacht.*

Groet zoo niet, 't is een knecht.

**FERNAMBOK.**

Een knecht met al die docoratiën aen.

**UTIEL.**

't Is voor bewezene diensten.

**FERNAMBOK.**

Aen 't vaderland?

**UTIEL.**

Neen, aen de keuken.

**FERNAMBOK.**

Kyk, in mynen tyd werden ze nog gedecoreerd voor de Kamer; de decoratiën gaen nu al tot in de keuken, 't is voortgang.

**UTIEL.**

Hy was eertyds kok.

**FERNAMBOK.**

En om dat hy goed kon fricasseren kreeg hy het kruis van eer.

**UTIEL.**
Waerom niet? Goed kunnen fricasseren is een talent gelyk een ander. Hy kan ten minste zeggen waerom hy gedecoreerd is, hy. Iedereen kan zoo vele niet.

**UTIEL.**
Dat is 'en goeë waerheid, dat.

**SERVIES.**
Moet ik de heeren aen mevrouw Pretoria aenmelden.

**UTIEL.**
Ja, ga.

**SERVIES.**
Ik ga, mynheer Utiel.

*(diep groetende.)*

Myne heeren..

*(by de deur gekomen zynde herbegint hy te groeten.)*

Myne heeren.

**UTIEL.**
't Is wel, vriend, 't is wel.

## Vyfde tooneel.

*DE VORIGEN, uitgezonderd SERVIES.*

**FERNAMBOK.**
Die heer heeft de ruggraet wel buigzaem.

**UTIEL.**
Hoe zoû hy anders al die eereteekens gekregen hebben. 't Is niet met gedurig met den kop in de lucht te loopen dat men ambten en onderscheiding bekomen kan; men moet volgens de omstandigheden kunnen buigen en plooijen.

**FERNAMBOK.**
Dan heeft onder dit betrek uwe negen-en-twintigste eeuw niets aen de negentiende te benyden.

**UTIEL.**
Welnu, ik heb u beloofd u in een huis te brengen waer de *type* des confortabels heerscht. Gy zyt er, voldoe, verzadig uwe nieuwsgierigheid.

**FERNAMBOK.**

Grootelyks verpligt.

**UTIEL.**

Mevrouw Pretoria, de beminnelyke bewoonster van dit tooververblyf, had my eene persoonlyke uitnoodiging voor haer feest gezonden, als ook eene in blanco voor den vriend dien ik zou willen mede geleiden, en ik heb er ten uwen voordeele over beschikt.

**FERNAMBOK.**

Gy zyt wel goed. En 't is om betamelyk op dit feest te verschynen en my niet te veel te doen uitlachen dat gy my dit modekostuem hebt doen aentrekken, waermede ik in mynen tyd, over duizend jaer, zelfs op karnaval niet had durven te voorschyn komen. *Enfin* 't is de mode, en de mode verschoont al de gekheden welke men in haren naem begaet.

**UTIEL.**

Dezen avond zult gy hier eene vereeniging zien van alles wat zich een' naem in de kunsten en de wetenschappen gemaekt heeft. Gy zult er persoonen aentreffen die talent hebben en modest zyn, anderen die niet modest zyn en geen talent hebben. Lieden die weinig zeggen en veel denken; anderen die veel babbelen en niet met allen denken, in één woord koppen vol hersenen en kruiken vol wind.

**FERNAMBOK.**

Net gelyk in mynen tyd wanneer men gewoon was 't verstand te meten aen 't gerucht welk het maekte als het uit de kruik kwam.

## N$^{o}$ 32. Aria.

Al deed de wereld nog zoo'n sprong,
De menschen zyn gelyk gebleven;
't Talent ligt dikwyls op de tong
Als 't vast aen 't hoofd zoû moeten kleven.
't Gaet met 't verstand, myn beste man,
Lyk 't gaet met onze foire snaken;
Hy die het meeste roepen kan
Is zeker van fortuin te maken.

**UTIEL.**

Volkomentlyk geraden, vriend. Men keere de wereld van onder tot boven, van binnen naer buiten, nooit zal men 't hert der menschen veranderen, het zal altyd op dezelfde maet en in den zelfden toon blyven kloppen. Wat wilt gy? 't is een mecaniek door den Opperingenieur van hierboven gemaekt, waervan wy de wielen niet kunnen verplaetsen noch veranderen, en hoe groote uitvinders wy zyn, hoe verre wy de kunst gedreven hebben, zal het ons toch nooit lukken een enkel vezeltje van dit mecaniek samen te stellen. Met de doode natuer doen wy wat wy willen, zy moet aen onze grillen gehoorzamen. De natuer die leeft gehoorzaemt maer aen Hem,

*(hy wyst naer den hemel.)*

Zie, deze kolommen van kostelyk florencie marmer, 't is gegoten joden lym met gestampte keijen; die schoone gouden kapteelen zyn van gegalvaniseerd sulfer; die posturen van albater, 't is gekristaliseerde aluin; die ryke zyden tapisseriën zyn geweven van koppengespin; die geschulpteerde ornamenten zyn van gemalen beenen; die pendulen van Lapis-lazuli zyn van gebakken potaerde en al die ryke meubelen van vreemd hout zyn gemaekt van gesmolten rotsen. 't Is de doode natuer tot alle vormen geplooid door de krachtige hand van 't genie; 't is de voortgang der nyverheid.

**FERNAMBOK.**

De nyverheid heeft inderdaed, naer ik hoor, voortgang gedaen, maer hare producten zyn daerom niet beter geworden.... tapisseriën van koppengespin en meubelen van gesmolte rotsen!

**UTIEL.**

Alles draegt tegenwoordig den stempel der spaerzaemheid. Veel en goedkoop voortbrengen, ziedaer de leus des nyveraers.

**FERNAMBOK.**

't Is gelyk, meubelen van gesmolten rotsen, dat moet

de keel afsnyden aen de meubelmakers en de schrynwerkers.

**UTIEL.**

Er zyn geene meubelmakers noch schrynwerkers meer. Alles wordt tegenwoordig gegoten; deuren en vensters, tafels en stoelen, kassen en bedden, in een woord alles wat den huisraed betreft, en als die huisraedu niet meer aenstaet of dat de mode veranderdt...

**FERNAMBOK.**

Gy verkoopt hem.

**UTIEL.**

Neen ge doet hem hergieten.

**FERNAMBOK.**

Gelyk eertyds by ons de oude lepels. Lepel giet! meubel giet! 'k heb 't beet.

**UTIEL.**

Stil! ik hoor iemand. 't Zal zeker onze vermaerde advokates zyn.

**FERNAMBOK.**

Eene advokates, wat is dat?

**UTIEL.**

Wel dat is een advokaet van het vrouwelyk geslacht.

**FERNAMBOK.**

Een advokaet van het vrouwelyk geslacht! De pleitreden moeten nog niet weinig lang zyn. Als de advokaten in mynen tyd aen 't babbelen waren 't was al redelyk wel, wat moet het nu zy als de advokatessen aen den gang zyn.

**UTIEL.**

Zy babbelen dubbel.

**FERNAMBOK.**

En verwarren diensvolgens dubbel de processen.

**UTIEL.**

't Is de stiel, hoe zouden zy anders geld winnen.

**FERNAMBOK.**

't Is goed te weten; als ik ooit in een proces geraek, waervan God my beware! zal ik geene advokates nemen.

**UTIEL.**

De advokatessen zyn alleenlyk voor de geschillen der vrouwen, de advokaten voor die der mannen, gelyk de doctorinnen voor de kwalen der vrouwen en de doctors voor die der mannen zyn.

**FERNAMBOK.**

Ha! elk heeft zyn geslacht, 't is veel beter; men moet zich niet generen om malkanderen zyne zaligheid te zeggen of zich zyne geheimekens toe te vertrouwen.

## Zesde tooneel.

*DE VORIGEN, DE DEURBEWAERDER, MEVROUW PRETORIA.*

**DE DEURBEWAERDER,**

*aenmeldende.*

Mevrouw de advokates Pretoria.

**UTIEL.**

Ha!

**MEVROUW PRETORIA.**

Mynheer Utiel, verrukt u den eersten op myn feest te mogen groeten. - Mynheer....

*(Zy groet insgelyks Fernambok.)*

**UTIEL.**

Gelief my te verschoonen, mevrouw, zoo ik vóor al uwe andere genoodigden gekomen ben. Ik was haestig om de duizend en duizend tooverwerken, welke men in uw paleis aentreft, door mynen jongen vriend te doen bewonderen.

**MEVROUW PRETORIA.**

Gy zyt wel goed.

*(Tegen Fernambok.)*

Wees welkom, mynheer...

**UTIEL.**

Een jonge vreemdeling sinds gisteren te Centralis aengekomen.

**MEVROUW PRETORIA.**

Ha! mynheer is vreemdeling.

**FERNAMBOK.**

Om u te dienen, mevrouw, Ignatius Fernambok, gewezen apothekersdiscipel by het vreemd legioen van Krimeën tydens den oorlog der Franschen tegen de Russen.

**MEVROUW PRETORIA.**

Ha!

*(Zacht tegen Utiel)*

. Is hy gek, uw jonge vriend! hy spreekt van over duizend jaer.

**UTIEL,**

*even.*

Uit gewoonte. Hy is professor van oude geschiedenis.

*(Ter zyde)*

. Verraden wy zyn incognito niet, hy zoû geheel het feest overhoop werpen.

**MEVROUW PRETORIA.**

Ha! mynheer is professor.....

**FERNAMBOK.**

't Is te zeggen, mevrouw...

*(Ter zyde)*

. Heet men de apothekersdiscipels hier professors?

**MEVROUW PRETORIA.**

Van oude geschiedenis.

**FERNAMBOK.**

Van zeer oude; ik kan u dingen zeggen van over duizend jaer, alsof ze maer gisteren gebeurd waren.

**MEVROUW PRETORIA.**

Is het waer? maer gy kunt my van groot nut zyn, professor.

**FERNAMBOK,**

*ter zyde.*

Professor! ik klim in graed. Ge zult my zeggen als ge sedert tien eeuwen discipel zyt...

**MEVROUW PRETORIA.**

Ik moet u te rade gaen, professor, rakende een punt waeromtrent onze regtsgeleerden het niet eens zyn. In de oude tyden, als eene vrouw haren man niet meer beminde, had zy het regt hem te verlaten?

**FERNAMBOK.**

Neen, mevrouw, zy had het regt niet, maer zy nam het.

**MEVROUW PRETORIA.**
Zonder toestemming van den man.

**FERNAMBOK.**
O! de vrouwen deden zóo veel zonder toestemming van den man.

**MEVROUW PRETORIA.**
Zoo dat gy denkt dat zy zulke slavinnen niet waren als de schriften van den tyd het ons willen doen gelooven.

**FERNAMBOK.**
De slavin speelde al dikwils in huis de rolle van den meester; daervan het spreekwoord: de vrouw die de broek draegt.

**MEVROUW PRETORIA.**
Wel, zeer wel, dat waren vrouwen die hare eigene waerdigheid gevoelden.

**FERNAMBOK.**
Ja, maer ondertusschen gevoelden zy ook al wat anders.

**MEVROUW PRETORIA.**
Wat?

**FERNAMBOK.**
De hand van haren man.

**MEVROUW PRETORIA.**
O tyden van barbaerschheid! zoo dit thans gebeuren moest, de man die zyne vrouw slaet wierd tot eeuwigdurende opsluiting veroordeeld.

**FERNAMBOK,**

*ter zyde.*

Eeuwigdurende opsluiting voor eene oorveeg... In mynen tyd zouden er geene gevangenissen genoeg in de wereld geweest zyn om al de criminelen van dien aerd te bevatten.

**MEVROUW PRETORIA.**
Nog iets, professor?

**FERNAMBOK.**
Spreek, mevrouw.

**MEVROUW PRETORIA.**

Gy die uwe oude geschiedenis op den duim schynt te kennen, weet gy wat de straf was van den ongetrouwigen echtgenoot? In geene boeken heb ik die straf kunnen ontdekken.

**FERNAMBOK.**

'k Geloof het wel, er bestond geene.

**MEVROUW PRETORIA.**

Hoe, als de man zyne vrouw bedroog? ...

**FERNAMBOK.**

De vrouw mogt zich in 't zothuis gaen beklagen. Zy mogt zwygen of schreeuwen, maer doen straffen, neen.

**MEVROUW PRETORIA.**

Maer dat was eene wraekroepende onregtvaerdigheid.

**FERNAMBOK.**

Neen, toch, mevrouw. Als gy eene taerte bakt, ge bakt ze naer uwe goeste... als gy eene wet maekt, ge maekt ze naer uw gemak... 't waren de mannen die de wet gemaekt hadden, dus...

**MEVROUW PRETORIA.**

O vrouwen der vroegere tyden, wat waert gy te beklagen!

**FERNAMBOK.**

Och! z'en doen... Zy zeiden: kunste wederom kunste.. en zy gaven het de mans wel weder.

**MEVROUW PRETORIA.**

Gelukkiglyk dat de civilisatie een einde aen al die misbruiken is komen stellen en dat thans de vrouw op dezelfde hoogte als de man staet, als zy er niet boven is. Ik bedank u, professor, voor uwe geleerde ophelderingen; ik ga er noten van nemen.

*(Zy gaet naer den linkeren kant, drukt eene veer en eene schryftafel voor welke een man zit, komt uit den grond te voorschyn.*

**FERNAMBOK.**

Gy zyt wel goed, mevrouw.

*(Tegen Utiel die tot hem gekomen is)*

Zeg eens, indien al de geschiedenisschry-

vers zoo wel *au courant* waren van 't geen er duizend jaer voór hunnen tyd is voorgevallen, ze zouden zoo veel kemels niet schieten.

**UTIEL.**

Dat vind ik ook.

**MEVROUW PRETORIA,**

*tegen den man aen de tafel.*

Schryf.

*(Zy zegt hem zacht voor wat hy schryven moet.*

**FERNAMBOK.**

Kyk! van waer is die nu gekomen?

**UTIEL.**

Uit zyn kabinet hier onder; 't is haer sekretaris. Eene veer en een byzonder mecaniek sparen haer de moeite van zelve by hem te gaen.

**MEVROUW PRETORIA**

*neemt het papier welk de sekretaris beschreven heeft.*

't Is wel.

*(De sekretaris zinkt weêr om leeg.)*

**FERNAMBOK.**

Daer is hy weder weg. Dat is een regte secretaire-commode, zoû de franschman zeggen; hy geneert niemand.

*(Men hoort eene schuifeling.)*

Wat is dat nu?

**MEVROUW PRETORIA.**

't Zyn myne brieven die langs de luchtlooze buizen toekomen.

*(Een groote arm met brieven in de hand komt van tusschen den zyscherm.)*

Zie liever.

**FERNAMBOK.**

Ha! dat is de facteur.

*(Zy neemt de brieven, de arm verdwynt.)*

't Schynt dat 't port betaeld is, mynheer vertrekt.

**UTIEL.**

Terwyl gy uwe brieven leest, mevrouw, zal ik u oorlof vragen om met mynen jongen vriend een oogslag in uw kabinet van schilderyen te werpen.

**MEVROUW PRETORIA.**

Wel waerom niet? Dat zal u den tyd tot het feest verkorten. Sedert uw laetste bezoek heb ik verscheidene doeken gekregen van Photopicture die bewonderingswaerdig zyn.

**FERNAMBOK.**

Ik heb nog van Photographie hooren spreken maer van Photopicture nooit.

**MEVROUW PRETORIA.**

De Photographie was de natuer in 't leelyk, oud, getrokken, met rimpels, scheel of blind. De Photopicture is de natuer in haren vollen bloei met al hare schoonheid, hare frische kleuren, hare beweging en haer leven.

**UTIEL.**

Ook is zy de wanhoop der schilders geworden. Gy verlangt, by voorbeeld, een schoon landschap, spoedig naer het veld met uw toestel en eenen doek. Een uer nadien hangt het landschap in uwen salon. Verkiest gy een *tableau de genre*, een historiestuk, of wat anders, gy doet lieden, die daer toe geoefend zyn, vyf minuten poseren en gy hebt eene prachtige schildery levensgrootte, die u eene bagatelle kost en waerin gy zeker zyt geene kleuren aen te treffen die in de natuer niet bestaen, geene armen of beenen die te kort of te lang zyn, geene kartonnen aerde en geenen porceleinen hemel.

**FERNAMBOK,**

*ter zyde.*

Dat ik schilder was, 'k zou denken dat 't een stek op my is.

**MEVROUW PRETORIA.**

Gaet, myne heeren, gaet en bewondert den voortgang der schilderkunst.

**FERNAMBOK,**

*ter zyde.*

De schilderkunst, waervan de grootste kunstenaer een mecaniek is! o Rubens!! Waer zit gy?

## N° 33. aria. te samen.

Wel aen, laet ons die wonderheden
Op staenden voet ons' hulde biên,
Wy smaken, hoop ik, nog op heden
't Genoegen van u weêr te zien.

**MEVROUW PRETORIA.**

Welaen, gaet beî die wonderheden
Op staenden voet uw hulde biên.

Ik smaek, zoo hoop ik, nog op heden
't Genoegen van u weêr te zien.

*(Alle twee vertrekken regts.)*

## Zevende tooneel.

*MEVROUW PRETORIA, alleen.*

Hy is zeer wel die jonge professor van oude geschiedenis, maer men zoû zeggen dat hy tot eene andere eeuw behoort. Hy heeft iets in 't gezicht dat ons het platduitsch herinnert vóor zyne versmilting met het fransch. Een tiep van oorspronkelyke teeling, 't is zeer zonderling; ik wil dat mynheer Rasspoor zyne kennis make; de jonge heer zal hem dienen voor zyne beschryving der verschillige geslachten der wereld.

*(Zy drukt eene veer aen den muer een armstoel komt zich by haer plaetsen.)*

Ha! een brief van mynheer Kritiek. Hy schryft my dat hy niet komen kan, dat hy tegenwoordig moet zyn by de eerste voorstelling van een nieuw tooneelstuk, en daer de schryver ervan een man van talent is, wil hy de gelegenheid niet laten ontsnappen hem eens duchtig over den hekel te halen. Hy heeft gelyk; de wormen vreten maer aen de rype vruchten en 't zyn maer de kleine hondjes die men achter de groote hoort bassen.

*(Een tweeden brief openbrekende.)*

Mynheer Redax berigt my dat hy het dagblad *de Lichtstrael* verlaten heeft om in de bureelen van het uerblad *de Galvanieke Courant* te treden. Zoo veel te slechter, mynheer Redax zal ons zynen zouteloozen praet twaelfmael daegs in plaets van eén mael opdienen.

*(Een anderen brief openende.)*

Wat zie ik! Mejuffer Medica ontbreekt my ook al.

*(Lezende.)*

‘Myne beste vriendin, het spyt my op uw feest niet te kunnen tegenwoordig zyn; dezen avond heb ik eene consultatie met eene myner collegas te Haïti. Gelief my dus te verschoonen.’

*(Ophoudende.)*

't Is niet geoorloofd. Eene oude vriendin met wie ik op

de Hoogeschool gestudeerd heb en op wie ik vast had gerekend.

## Achtste tooneel.

*DE VORIGE, EEN DEURBEWAERDER, VERVOLGENS MEJUFFER MEDICA.*

**DE DEURBEWAERDER,**

*aenmeldende.*

Mejuffer de doktorin Medica.

**MEVROUW PRETORIA.**

Hoe, zy is 't! ...

**MEJUFFER MEDICA.**

Ja, ik ben het, ik die u kom verrassen, vriendin.

**MEVROUW PRETORIA.**

Maer, gy hadt my geschreven...

**MEJUFFER MEDICA.**

Dat ik naer Haïti moest; inderdaed, maer myne zieke, die niets had dan eene affectie aen 't hert, die soorten van ontsteltenissen zyn niet raer onder de vrouwen, schryft my op 't oogenblik door den onderaerdschen telegraef dat zy zich beter bevindt en dat myn bezoek derhalve onnoodig is geworden. Zeker eenig liefdeverdriet of een man die eenen harer grillen zal gedwaersboomd hebben; want in dat land hebben de mannen nog het regt de grillen der vrouwen te dwaersboomen.

**MEVROUW PRETORIA.**

't Is een misbruik waerover wy weldra, dank aen het nieuwe wetboek der vrouwen, thans in Europa geheel in voege, regt zullen weten te doen. Ondertusschen ben ik verheugd dat uwe cliente my 't vermaek uwer tegenwoordigheid gelaten heeft.

**MEJUFFER MEDICA.**

Die beste vriendin! en uwe conferencie, hoe staet het er mede?

**MEVROUW PRETORIA.**

Zy zal dezen avond plaets hebben. Ik open er myn feest mede. O! ik wed dat ik *fureur* zal doen.

**MEJUFFER MEDICA.**

't Is ook een schoon onderwerp dat gy verkozen hebt: *De Regten der Vrouw.* Ik, ik heb voor onderwerp myner eerst te gevene conferencie genomen: Invloed der vloeistof van het zenuwgestel op den oorsprong der ziekten.

## Nº 34. Aria.

Het onderwerp is vreemd van aerd
En kan met eer van my doen melden.
Te meer het vreemd hier op deze aerd'
Doet zich altyd het meeste gelden.
Ik spreek ten minste, merk het aen,
Twee uren lang van het genezen.

**MEVROUW PRETORIA.**

Men zal geen woord ervan verstaen.

**MEJUFFER MEDICA.**

Wel daerom juist zal 't schoone wezen.

**MEVROUW PRETORIA.**

Myn voordeel is zoo groot niet. Gy, discipels van Hippocrates, gy moogt de vreemste leerstelssels, de tegenstrydigste methoden, de ongerymste utopiën aenpryzen en in praktyk stellen; uwe zieken hebben het regt niet u rekening te vragen van hunne dood. Als door uwe methoden een patient geneest, zeer wel; gy verheft dezelve tot in de lucht. Als hy sterft, 't is een ongeluk, meer niet; gy laet uwe methode varen en beproeft morgen eene nieuwe. De geneeskunst is geene kunst, 't is het toeval in handen van eenen geleerde, die by zyn uittreden uit de Hoogeschool een brevet neemt om straffeloos over 't leven van zynen evenmensch te mogen beschikken.

**MEJUFFER MEDICA.**

Dus dat gy aen de geneeskunst niet gelooft?

**MEVROUW PRETORIA.**

Zeer weinig, en als ik met de tegenstrydigste middelen de zelfde ziekte by den zelfden zieke zie genezen; als hy, die twaelf geneesheeren dag en nacht rond zich heeft, van zyn kwale sterft, en dat die zelfde kwale wykt by den armen duivel die zich alleen bevindt, dan ben ik geneigd uitteroepen: Weg met die kwakzalvery! er is maer eén geneeskunstenaer en die is de natuer.

**MEJUFFER MEDICA.**

Gy beoordeelt wel streng die arme beoefenaers der geneeskunst; maer gy, trawanten van vrouw Themis, bevindt gy u dan boven alle kritiek?

**MEVROUW PRETORIA.**

Ach! hemel! neen, er is zóo veel op onze kappe te zeggen, maer wy hebben de pretentie niet onzen babbelstiel eene kunst te noemen.

### N$^{o}$ 35. Aria. *Als hier boven.*

't Vereffnen van een regtsgeding
Dat w' eerst verward in knoopen leggen,
Een groot gerucht voor een klein ding,
Veel spreken en maer weinig zeggen,
Zie daer 't geheim van ons talent;
Hier komt de minste kunst te passe.
Maer ook, het geldt by ons client
Zyn leven niet maer wel zyn kasse.

*(Men hoort tusschen de schermen de stem van Kranman.)*

**KRANMAN,**

*buiten.*

Onnoodig my aen te melden, ik ben van den huize.

**MEVROUW PRETORIA.**

Wie daer?

## Negende tooneel.

*DE VORIGEN, KRANMAN.*

**MEJUFFER MEDICA.**

Wel, 't is de heer Kranman.

**KRANMAN,**

*diep groetende.*

Ik zelf, mevrouw de advokates. Mejuffer de doctorin..., Hippocrates en Themis onder de gedaenten van de twee beminnelykste vrouwen van Centralis.

**MEVROUW PRETORIA.**

Die elkander daer zoo even eene geheele reeks onaengenaemheden gezegd hebben.

**KRANMAN.**

Onmogelyk. Monden zoo als de uwe kunnen niets dan aengename dingen zeggen. De rozen wassemen niets dan honig uit.

**MEJUFFER MEDICA.**

't Is evenwel zoo; wy hebben elkander de waerheid gezegd.

**KRANMAN.**

Twee schoone vrouwen die elkander de waerheid zeggen, foei! dat kan niet zyn; gy zoudt geeindigd hebben met te vechten.

**MEVROUW PRETORIA.**

Ha! mynheer Kranman!

**KRANMAN.**

Wel zeker. Alhoewel schoon alle twee, zoû het wel raer zyn dat gy alle twee op denzelfden leest geschoeid waert. Zy die meest gebreken heeft, zoû willen kost wat kost bewyzen dat hare tegenparty van hetzelfde getal voorzien is, en zy die minst gaven bezit, zou staende houden dat zy er ten minste zoo veel heeft als de andere. Vandaer eene kwetsuer aen de eigenliefde; en als de eigenliefde der vrouwen gekwetst is... Gy zyt van dat geslacht, ge weet beter wat er al uit volgen kan.

**MEJUFFER MEDICA.**

Zyt gy ziek, mynheer Kranman?

**KRANMAN,**

*zyn oorkokertje aen zyn oor brengende.*

Verschoon my, ik heb 't gehoor een weinig hard.

**MEVROUW PRETORIA.**

Ja, 't is nu *bon ton* het gehoor hard te hebben. Eer-

tyds by onze voorvaderen was het de mode in de groote wereld niet te zien, nu is het de mode niet te hooren. Iedereen liep toen met kykglazekens in 't oog, nu loopt men met oorkokertjes aen het oor. 't Is belachelyk een gebrek te afficheren dat men zelfs niet heeft, maer *enfin* 't is *bon ton.*

**KRANMAN.**

Mejuffer deed my de eer het woord toe te voegen?

**MEJUFFER MEDICA.**

Ik vroeg of gy ziek waert.

**KRANMAN.**

Waerom, doctorin?

**MEIUFFER MEDICA.**

Omdat ik u nooit zoo diepzinnig had hooren spreken.

**KRANMAN.**

't Is waer, ik heb daer gesproken gelyk een mathematicus. A propos, mynheer Calcul heeft eindelyk het problema opgelost om het eeuwigdurend moevement aen het menschelyk hert toe te passen. In 't kort hebben wy kans allen zoo lang te leven als wy willen. Wat zegt gy van die uitvinding, doctorin?

**MEJUFFER MEDICA.**

't Is ons niet welke mynheer Calcul daermede zal benadeelen, 't is degene die met de dooden leven of er van erven.

**MEVROUW PRETORIA.**

Mejuffer zal er zelfs by winnen, want hoe langer hare clienten leven, hoe langer zy haer met hare remedien zal kunnen kwellen.

**KRANMAN.**

Gy zyt alle twee adorabel vandaeg. Hasa! ik vergat schier de oorzaek myner komst.

**MEVROUW PRETORIA.**

Hoe! komt gy naer myn feest niet?

**KRANMAN.**

Ja toch, maer ik kwam u eerst een plesier verzoeken.

**MEVROUW PRETORIA.**

Spreek.

**KRANMAN.**

Ik heb eenen vriend, eenen zeer geleerden vriend, die op zyne reis naer het zesde werelddeel Transpolie, een soort van dier ondekt heeft veel trekkende op 't geen de vroegere wereldbewoners een peerd noemden.

**MEVROUW PRETORIA.**

Op welk de mannen op eene zonderlinge wyze gezeten waren.

**MEJUFFER MEDICA.**

Zoo wel dat er een vermaerde naturalist onlangs nog dry boekdeelen geschreven en uitgegeven heeft om te bewyzen dat man en peerd maer éen uitmaekten en dat dit niets anders was dan een antivapeuriesch dier met zes pooten en twee hoofden.

**KRANMAN.**

Juist. Welnu, myn vriend beweert dat het hem lukken zal, door middel van twee stalen van zyne ontdekte viervoeters, ons het primitieve ras der peerden weêr te geven, dat sinds zoo lang verloren is.

**MEVROUW PRETORIA.**

En wat zoudt gy met die dieren doen? nu dat de stoom en de lucht het eenige bewegingsmiddel geworden is, en dat die beesten niet meer dienen kunnen voor den oorlog, gelyk in vroegere tyden, als het barbaersch gebruik nog bes ond elkander te vermoorden om plesier te doen aen twee of meer gekroonde hoofden, die van ver erop stonden te kyken.

**KRANMAN.**

Wat ik met deze dieren zoû doen? Wel, ik zoû ze eten en drinken geven en trachten er ook op te ryden gelyk onze voorvaderen. Dat moest schoon en *comme il faut* zyn een man te peerd! dat moest u in de oogen der menigte vergrooten.

**MEVROUW PRETORIA.**

't Is te zeggen dat het u moest verhoogen. En waerin bestaet dat plesier welk gy my vraegt?

**KRANMAN.**

Ik kwam u eene uitnoodiging voor mynen vriend den naturalist vragen.

**MEVROUW PRETORIA.**

Zyn naem?

**KRANMAN.**

Mynheer Zoöloog.

**MEVROUW PRETORIA.**

Wel, 't is een myner beste vrienden en hy heeft reeds zyne uitnoodiging ontvangen.

**KRANMAN.**

Niet mogelyk.

**MEVROUW PRETORIA.**

Gy gelooft my niet? Welnu, ik ga u in aenraking brengen met myn electro-magnetiesch toestel.

*(Zy geeft hem twee yzerdraden in de handen welke gemeenschap hebben met een zeker tuîg.)*

Let op.

*(Zy legt de hand op Kranman's schouder, hy doet de oogen toe.)*

Verplaetst de vloeistof van de gezichtzenuwen in het achterhoofd en lees.

**KRANMAN,**

*als of hy las met de oogen gesloten.*

'Mevrouw de advokates Pretoria heeft de eer den heer Zoöloog op haer feest van heden uit te noodigen. Het costuem naer geliefte.'

**MEVROUW PRETORIA,**

*de hand wegnemende.*

Welnu?

**KRANMAN.**

Gy hebt gelyk, ik heb zyne uitnoodiging gelezen.

**MEJUFFER MEDICA.**

Wat wonderbare uitvinding! en zeggen dat men in de oude tyden voor zotten uitgaf degenen die aen het magnetisme geloofden.

**MEVROUW PRETORIA.**

Men was toch zoo dom in de oude tyden.

**KRANMAN.**

Ha! zie, daerin ben ik niet teenemael van uw gevoelen.

## N$^{o}$ 36 Aria.

Het was de tyd van 't overwinnen,
De tyd zoo zoet, nu wat verschil,
Dat wy de vrouwen mogten minnen
En haer verlaten naer ons wil.
Onze alleenheersching is verbannen,
En 'k reken maer de tyden dom
Sinds dat de vrouw zoo hooge klom
Dat zy gelyk staet met de mannen.

**MEVROUW PRETORIA.**

Heer Kranman, als God de vrouw geschapen heeft, heeft hy tegen Adam gezegd: Man, zie daer uwe gezellinne. - Nooit heeft Hy gezegd: Man, die vrouw zal uwe slavin zyn.

**KRANMAN.**

Gy zyt zoo beminnelyk dat men u altyd gelyk moet geven.

**MEVROUW PRETORIA.**

Maer ik hoor myn volk, 't is 't uer dat myn feest gaet beginnen.

## Tiende tooneel.

*DE VORIGEN, GENOODIGDEN VAN BEIDE GESLACHT, SERVIES, KNECHTEN, vervolgens UTIEL en FERNAMBOK.*

## N$^{o}$ 37. Koor.

Ons roept 't vermaek ter uwer woning;
Wy komen al in vollen spoed
En bieden met onze eerbetooning
U onze hulde en vriendengroet.

**MEVROUW PRETORIA.**

Mevrouwen, myne heeren, weest welkom. Ik ben waerlyk verrukt te zien dat niet één van u allen myne uitnoodiging vergeten heeft.

*(Utiel en Fernambok verschynen regts.)*

**UTIEL.**

Welnu, wat zegt gy van dit kabinet?

**FERNAMBOK.**

Ik vind het prodigieus, alhoewel ik geen groot liefhebber ben van schilderyen, sedert men my in den tyd de groote expositie van Brussel heeft doen *goberen*, waervan, onder ons gezegd, de menigvuldige kroeten my lang op de maeg gelegen hebben.

**MEVROUW PRETORIA,**

*tegen hare genoodigden.*

Als gy my een weiniguwe aendacht wilt verleenen, zal ik de eer hebben het feest te openen met eenige woorden rakende de regten voortkomende uit de ontvoogding der vrouwen.

**ALLEN.**

Zeker, zeker.

**MEVROUW PRETORIA.**

Servies; doe het spreekgestoelte naderen.

*(Servies doet een teeken, het spreekgestoelte komt zich in 't midden van 't tooneel plaetsen, mevrouw Pretoria klimt er op.)*

**FERNAMBOK.**

Zal hare motie lang duren?

**UTIEL.**

Ik hoop het niet.

**FERNAMBOK.**

Anders zoû ik 't geëerd publiek verzoeken tot andere exerciciën over te gaen.

**MEVROUW PRETORIA,**

*drymael hoestende.*

Hum! hum! hum!

**FERNAMBOK.**

De dry klassieke kuchingen. 't Schynt dat het nog altyd *de rigueur* is om een diskoers te beginnen.

**MEVROUW PRETORIA.**

Omringd van zulk een geleerd gezelschap gevoel ik eenige verlegenheid om de groote kwestie aen te raken voor de welke wy hier vereenigd zyn. Doch uwe welwillendheid sterkt mynen moed, de juistheid uws begrips verheft myne krachten, en uwe my vooraf verzekerde deelneming verwarmt myne hope.

*(Een knecht brengt haer een glas suikerwater, waer aen zy de lippen steekt.)*

**FERNAMBOK.**

Net gelyk in mynen tyd, over duizend jaer, ronkende woorden zonder zin, groote noten zonder kern in! Hoe dikwils hebben ik van die noten hooren kraken.

**UTIEL.**

Zwyg toch.

**MEVROUW PRETORIA.**

Mevrouwen en mejuffers, ik zal kort zyn. Gy kent myn ontwerp: Ik wil de groote omwenteling voltrekken welke wy met zulken goeden uitslag begonnen hebben. Niet alleenlyk hebben wy op onze banier geschreven deze woorden van eene vermaerde publiciste: Al de vrouwen zyn gelyk aen de mannen; - wy hebben deze gelykheid bewezen door onzen vasten wil, onze magt, onze bekwaemheden; de vrouwen hebben niets meer te benyden aen de mannen onder betrek van letteren, kunsten en wetenschappen. Wy hebben onze Hoogescholen, waer wy de wetenschap gaen putten, onze geregtshoven waer wy onze regten verdedigen en de eer onzer kunne doen eerbiedigen. In een woord wy hebben onzen rang in 't domein van den geest veroverd, domein welk de mannen ons zoo lang hebben durven betwisten.

**FERNAMBOK.**

't Huishouden van die vrouwen moet er lief uit zien.

**MEVROUW PRETORIA.**

Maer er blyft nog veel te doen over. Onze ontvoogding is niet volmaekt, want ondanks al onze veroveringen, zyn wy nog aen zekere misbruiken verslaefd.

**FERNAMBOK.**

Ze wil zeker zeggen dat ze nog de kinderen moet kweeken.

**MEVROUW PRETORIA.**

Gevolgentlyk heb ik de eer aen de rype overweging van al de vrouwen eenige artikelen te onderwerpen, door my op 't papier gebragt en resumerende de regten der vrye vrouw. Dezelve luiden als volgt:

Artikel 1. De benaming van zwakke kunne is afgeschaft, aengezien het bewezen is dat wy zoo veel magt hebben als de mannen.

Artikel 2. Het vrouwelyke geslacht is edeler dan het mannelyke.

Artikel 3. De mannen zyn gehoorzaemheid verschuldigd aen de vrouwen.

Artikel 4. De vrouw mag alles doen wat zy wil, zelfs zonder toestemming van den man.

Artikel 5. De vrouw is ontslagen verklaerd van het huishouden. De sleutels der kas zyn onder haer bestier; maer de kinderen en derzelver onderhoud zyn onder 't bestier van den man.

Artikel 6. De vrouw heeft 't regt den ongetrouwigen echtgenoot te doen straffen gelyk zy het goed vindt.

Artikel 7. De vrouwen zullen zich vermaken hoe en waer zy willen. Zy hebben 't regt hunne mans t' huis te planten met de kinderen.

Artikel 8. Al de vrouwen moeten samenspannen om de mannen te doen dansen gelyk ze schuifelen. - 'K heb gezegd. -

*(Hevig handgeklap onder de vrouwen, bravo!*

*bravo! rumoer onder de mannen, Mevrouw Pretoria treedt van het spreekgestoelte en gaet de gelukwenschen harer genoodigden ontvangen.)*

**FERNAMBOK.**

En gy gedoogt zulks? maer van wat deeg zyt gy dan gebakken, gy mannen van de negen-en twintigste eeuw?

**UTIEL.**

't Is de vooruitgang, en de vooruitgang kan of mag men niet tegenhouden.

**FERNAMBOK.**

In mynen tyd zeî men dat ook, maer men was slim genoeg den vooruitgang nooit buiten de palen van eigenbelang te laten gaen.

**UTIEL.**

Wel, vriend, 't is nog altyd het zelfde. Men roept luid op: Vooruitgang!.. Vooruitgang! en men denkt somtyds geheel anders. Oordeel de menschen nooit naer hunne woorden maer wel naer hunne werken. - Ziet gy daer die jonge juffer by Mevrouw Pretoria staen; 't is eene feuilletonniste. Zy wenscht haer geluk over hare schoone improvisatie en morgen zal zy in de gazet schryven dat zy allerslechts is geweest, niet uit overtuiging maer om te toonen dat zy niet denkt gelyk iedereen en derhalve meer verstand heeft dan al de anderen, Zie, nu is 't de beurt van eene andere. 't Is ook een schryver... Haer groot talent bestaet in het verscheuren van eens anders werken, net als die vrouwen die geheel haer leven onvruchtbaer gebleven zyn en de kinderen van anderen niet kunnen gelyden.

**FERNAMBOK.**

Dat herinnert my zekere mannen van mynen tyd, die alles slecht vonden om dat zy zelve nog nooit iets goeds hadden kunnen voortbrengen.

**MEVROUW PRETORIA.**

Ik ben waerlyk confues, mevrouwen en myne heeren; gy zyt al te toegevend.

**UTIEL.**

Hoort gy het! complimenten zoo veel zy dragen kan.

**FERNAMBOK.**

En morgen eene goede kamming, 't is gekend.

**MEVROUW PRETORIA.**

Servies! dat het feest beginne.

*(Iedereen neemt plaets.)*

*(Divertissement naer geliefte.)*

## Elfde tooneel.

*DE VORIGEN, MEVROUW PAT-CHOU-LI.*

**MEVROUW PAT-CHOU-LI,**

*aen den ingang verschynende; zy heeft den twien onder den arm.*

Mevrouw Pretoria, als 't u belieft.

**SERVIES,**

*die by de deur staet, tegen mevrouw Pat-chou-li.*

Wat is dat? zonder u te doen aenmelden.

**FERNAMBOK.**

God! Puthiphar's wyf nummer twee met mynen twien.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Ik wensch mevrouw Pretoria te spreken.

**SERVIES.**

Mevrouw Pretoria is niet sprekelyk, vertrek.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Gy hebt het regt niet my te gebieden, integendeel, gy zyt man, ge moet gehoorzamen. Artikel dry van het wetboek der vrouwen.

**SERVIES.**

Maer...

**MEVROUW PRETORIA**

Vertrek, Servies.

*(Servies buigt zich en vertrekt.)*

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Servies, vertrek.

**FERNAMBOK.**
Wat komt zy hier weêr doen in compagnie van mynen twien?

**MEVROUW PRETORIA.**
Wat verlangt mevrouw?

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
Gy ziet hier dit rampzalig kleedingsstuk.

**MEVROUW PRETORIA.**
't Is een soort van rok van de oude tyden.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
Neen, mevrouw, 't is geen rok, 't is een twien!

**ALLEN.**
Een twien!

**FERNAMBOK.**
Waer wil zy hêen met mynen twien?

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
Gy kent dat niet, een twien... Gy zyt duizend jaer te laet op de wereld gekomen om dat te kennen, maer ik die hem sinds tien eeuwen hier in myn hert draeg.

**MEVROUW PRETORIA.**
Hoe! gy draegt dat ding sinds tien eeuwen in uw hert?

**FERNAMBOK.**
Indien ik zeî dat hy gedurende duizend jaren van myn lyf niet geweest is.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
Gy begrypt my niet, mevrouw, gy kunt my niet begrypen. Ik zou u al de lotgevallen van myn leven moeten verhalen en het zou te lang zyn want ik zou moeten beginnen van 1857.

**MEVROUW PRETORIA.**
Van 1857!

**FERNAMBOK,**

*ter zyde.*

Van 't affaire van den yskegel.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
Het jaergetal doet er niets toe. Het zy u genoeg te

weten dat ik over duizend jaer een man verloren heb dien ik meer beminde dan myn eigen zelve.

**MEVROUW PRETORIA.**
Gy hebt over duizend jaer een man verloren!

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
En heden heb ik hem weêr gevonden.

**MEJUFFER MEDICA.**
Die vrouw is gek.

**FERNAMBOK,**

*zacht tot Utiel.*

Zeg maer niet dat ik het ben.

**MEVROUW PRETORIA.**
Mevrouw, gy spreek van over duizend jaer als of 't maer van gisteren ware. Verklaer my dat raedsel.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
Ik verklaer het. Kent gy de historie van zekere padde die duizend jaer in eene steenrots gezeten heeft?

**MEJUFFER MEDICA.**
En die er levend is uitgekomen.

**FERNAMBOK,**

*ter zyde.*

Welnu, mevrouw is die padde.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
Ik, ik heb duizend jaer in 't ys gezeten.

**ALLEN,**

*rond haer komende.*

Gy! is het mogelyk!

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
En de man dien ik bemin, heeft hetzelfde lot ondergaen... En deze twien is de zyne.

*(Met gevoel.)*

Het is de twien van dat monster, van dien rampzaligen maer teêr beminden Fernambok.

**MEVROUW PRETORIA.**

Fernambok! maer ik ken dezen naem.

**FERNAMBOK,**

*ter zyde.*

Ei! Ei! Ei! ... laet ons verhuizen.

*(Hy tracht weg te sluipen.)*

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Gy kent dat schoon mensch?

**MEVROUW PRETORIA.**
't Is de jonge professor, de vriend van mynheer Utiel, en zie daer is hy juist.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
Ja, ja, hy is't!

**FERNAMBOK.**
'k Ben geknipt.

**MEVROUW PRETORIA.**
Hoe! professor! het verwondert my niet meer dat gy zoo wel *au courant* waert van de oude geschiedenis.

**FERNAMBOK.**
Natuerlyk, als ge van denzelfden tyd zyt, maer gelief my te verschoonen, belangryke zaken roepen my elders; ik moet vertrekken.

**ALLEN.**
Vertrekken!!

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
Neen, vertrekken zult gy niet... Gy hebt my dezen middag uwen twien in handen gelaten, heden avond zult gy het met zoo weinig niet ontkomen; ik wil meer hebben, ik wil u geheel met al wat u toebehoort.

**FERNAMBOK.**
Maer voor den bliksem! op den duer maekt gy my kwaed. Ik heb geen uitstaen met u, overeeuwsche padde.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
Maer ik, ik heb er met u. Ha! ge meent dat het genoeg is een teeder en jeugdig hert gelyk het myne te ontvlammen en het vervolgens daer te planten! Wy zyn niet meer in de negentiende eeuw, wanneer alles aen de mannen was toegelaten, en gy gaet spoediguw ongelyk herstellen.

**FERNAMBOK.**
Myn ongelyk herstellen! Wat ongelyk?

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**
Dat van u door my te hebben doen beminnen.

**FERNAMBOK.**

Maer dat is *uw* ongelyk. De hemel of liever die twien daer is my getuige dat ik alles gedaen heb om van u ontslagen te zyn en dat ik op dit oogenblik zelf...

*(Hy wil vertrekken, zy grypt hem vast.)*

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Blyf.

**AL DE VROUWEN**

*zich voor hem plaetsende.*

Blyf.

**FERNAMBOK.**

O Sakkerloot! ik ben in een bende struikroovers gevallen.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Mevrouw, ik ben gekomen om u regt over den schuldige te vragen, krachtens artikel 144 van het vrouwen wetboek.

**MEVROUW PRETORIA**

*een boek openende.*

Artikel 144. De vrouwen die eenen man beminnen sedert meer dan een jaer, kunnen den zelven doen veroordeelen om binst de vier-en-twintig uren met haer te trouwen.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

En ik bemin hem niet sedert een jaer, ik bemin hem sedert duizend jaren.

**ALLEN.**

Hy moet er mede trouwen.

**FERNAMBOK.**

Ik protesteer, ik protesteer.

**MEVROUW PRETORIA.**

De man die weigert wordt veroordeeld tot eeuwigdurenden dwangarbeid, artikel 145 van het vrouwenwetboek.

**FERNAMBOK.**

Loop naer den duivel met uwen vrouwenwetboek! 't is eene deugnietery.

**UTIEL.**

Myn vriend, bedaer u, 't is de vooruitgang.

**FERNAMBOK.**

Ja, hy is fraei uw vooruitgang.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Trouwen...

**MEVROUW PRETORIA.**

Of eeuwigdurende dwangarbeid.

**FERNAMBOK.**

't Is te zeggen een wyf aen myn been of een bal.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Kies.

**ALLEN.**

Kies.

**FERNAMBOK.**

Welnu, ik kies... ik kies den bal.

**MEVROUW PRETORIA.**

Wachten! geleidt mynheer naer de gevangenis.

**FERNAMBOK.**

Welnu, moest ik daerom duizend jaer in eenen yskegel gezeten hebben.

## N$^{o}$ 38. Koor van vrouwen.

Welaen (bis) wy moeten samenspannen
Op dat haer hoon gewroken zy.
Het dien' tot les aen al de mannen;
Zoo eeren zy onz' heerschappy.

**FERNAMBOK.**

O hoon! ze durven samenspannen
Op dat haer leed gewroken zy.
Het dien' tot schande aen al de mannen
Die wyken voor haer heerschappy.

*(De wachten slepen Fernambok mede. - Mevrouw Pat-chou-li volgt hem.*

## Derde Bedryf.
## Eerste tafereel.

*Het tooneel verbeeldt eene gevangenis.*

### Eerste tooneel.

*FERNAMBOK in zyn kostuem van het eerste bedryf, doch in zyne hemdemouwen.*

Droom of waek ik?

*(rondziende)*

neen ik waek. Ik heb toch wezentlyk den nacht in eene gevangenis overgebragt.

*(Declamerende:)*

O ja, in dezen kuil, hier tusschen deze muren
Mat ik den treurgen nacht aen zyne langzame uren.
Elk ledemaet...

Hasa! wat heb ik nu den duivel in 't lyf om in verzen tegen myn eigen te spreken. My dunkt dat daervoor myn toestand veel te weinig poëtisch is. Veroordeeld tot eeuwigdurenden dwangarbeid omdat ik weigere met een oud wyf te trouwen. Dat zy my beminnen, goed... dat ik haer beminne als ze menschelyk zyn... ook al wel, maer trouwen, trouwen of in 't kot! gelyk: *la bourse ou la vie!* ho! ho!

#### N$^{r}$ 39. Aria.

Beminnen, ja, 'k kan dat verstaen,
Daer voor zal u de droes niet halen.
Men mint een meid en laet ze gaen
Zelfs zonder schade te betalen.
Maer trouwen en dan nog met dwang!
Wie dorst alzoo ons harte krenken.
Het huwlyk duert alveel te lang
Om daer niet tweemael aen te denken.

## Tweede Tooneel.

*DE VORIGE, EEN CIPIER, vervolgens MEVROUW PAT-CHOU-LI. (Men hoort de grendels wegschuiven).*

**FERNAMBOK.**

Ja, niets ontbreekt er aen, het stuk wordt met al zyne pracht ten tooneele gevoerd... De grendels spelen... Het zoû my niet verwonderen een cipier te zien verschynen.

*(Den cipier ziende binnen komen.)*

Daer is de gevraegde cipier.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI,**

*tegen den cipier.*

Laet ons alleen.

**FERNAMBOK,**

*heviglyk.*

Krabtowiska!!

*(haer by de hand nemende en haer naer voren brengende.)*

Hoe! Mevrouw, durft gy nog onder myne oogen verschynen. Antwoord, misdadige kozakkin en schuldige taertenbakster... antwoord, schaekster van myne vryheid en van mynen twien. Maer antwoord dan?

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Wat zoû ik u zeggen? Ik ben meer ongelukkig dan pligtig. Ik ben gekomen, ik heb u gezien, ik heb u bemind.

**FERNAMBOK.**

Ja, ja, *veni*, *vidi*, *vixi*, gelyk Caesar.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Gy hebt aen myne liefde geen gehoor willen geven, als ik met myne armen open tot u kwam om er u als mynen derden echtgenoot in te sluiten.

**FERNAMBOK.**

En my als geenen derden echtgenoot in uwe armen kunnende sluiten, hebt gy my in deze gevangenis gesloten. Foei! 't is schande, eene vrouw die eenen man in de gevangenis sluit omdat hy haer niet wil beminnen. Is het met chineesche taerten in den oven te steken dat uw hert zoo warm geworden is?

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Van het eerste oogenblik dat ik u gezien heb, zoû ik alles gedaen hebben om u te bezittten.

**FERNAMBOK.**

En gy hebt het schoon aen 't boord gelegd. Eerst doet gy my door uwen kozak Visikoff in eenen yskegel veranderen, en nu sluit ge my voor de rest myner dagen in eene gevangenis op. Maer weet gy wel dat gy meer te vreezen zyt dan mynheer Blauwenbaerd, zaliger.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Ach! zoo gy wildet... zoo myne liefde...

**FERNAMBOK,**

*schreeuwende.*

Genoeg! Genoeg!

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Myn teêrbeminde Fernambok!..

**FERNAMBOK.**

Wilt gy zwygen, he! Gy hebt 't regt niet my te beleedigen.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Wreedaerd!

**FERNAMROK,**

*ziende dat zy den twien onder den arm heeft.*

God helpe my! en zy heeft mynen twien... Ze durft hier komen met mynen twien... Wilt gy my eens spoedig mynen twien afleggen.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Daer, daer is hy, uw twien.

**FERNAMBOK.**

Ha! by voorbeeld!

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

En mogt het u een dag niet berouwen myne liefde verstooten te hebben.

**FERNAMBOK,**

*roepende.*

Cipier! Cipier! ik sommeer u mevrouw buiten te steken. Ik ben gestraft om in de gevangenis te zitten maer

niet om dingen te hooren die myne blonde haren te berge doen ryzen.

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Alvorens u voor eeuwig te verlaten, heb ik nog eene laetste pooging willen doen. Ik alleen beschik over uw lot, ik alleen mag de poorten dezer gevangenis voor u openen of gesloten houden... eén woord, schenk my uwe hand en ik zweer u.

**FERNAMBOK.**

Cipier, wilt gy mevrouw buiten steken, ja of neen?

**MEVROUW PAT-CHOU-LI.**

Monster! monster! nu zal ik my wreken, nu zult gy hier blyven tot uwen laetsten dag.

**FERNAMBOK.**

Tot het laetste oordeel, als het zyn moet, hoort gy het, tot het laetste oordeel!

*(Mevrouw Pat-Chou-li vertrekt, gevolgd door den cipier.)*

## Derde tooneel.

**FERNAMBOK,**

*alleen.*

Eindelyk ben ik er van ontslagen en ik mag gerust aen de middelen denken welke ik in 't werk zal stellen om uit deze menschen-muite te geraken, waerin de vrouwen van de 29ste eeuw de mannen steken die niet willen dansen gelyk zy schuifelen. O vooruitgang! waer hebt gy ons gebragt!

### Nr. 40 Aria.

De man die zóo ver was gekomen
Dat hy zyn wil nooit krenken liet,
Is nu zyn meesterschap ontnomen
En 't is de vrouwe die gebiedt.
't Roept wraek als men zoo 'n misbruik ziet.
Ik schrik van politieke zaken
Waer menig man zyn broek aen scheurt,
Maer kyk, 'k zoû revolutie maken
Was 't over duizend jaer gebeurd.

*(Men hoort op nieuw de deur ontgrendelen.)*

**FERNAMBOK.**
Sakkerloot! Is ze daer weêr! Nu gaet zy het zoo gemakkelyk niet meer ontsnappen. - Ha! 't is mynheer Utiel.

## Vierde tooneel.

*De Vorige, UTIEL.*

**UTIEL.**
Victorie! vriend, victorie! Ik breng u goed nieuws.

**FERNAMBOK.**
Komt gy my uit de muite halen?

**UTIEL.**
Nog beter, ik kom û berigten dat uwe ombermhertige vervolgster naer Pekin vertrekt met eenen jongen Hottentot welken zy aen de poorte uwer gevangenis ontmoet heeft en op wien zy eensklaps verliefd is geworden.

**FERNAMBOK.**
O Hottentot! ik zegen u, gy zyt myne voorzienigheid.

**UTIEL.**
Zy heeft my volle magt gegeven om u in vryheid te stellen.

**FERNAMBOK.**
Ha! Sakkerloot! mynheer Utiel, dit nieuws valt my op den kop gelyk de onverwachte manna in de woestyne. De chineesche taertenbakster gaet 't portret van eenen Hottentot op hare confituer potten doen schilderen, 'k heb 't veel liever dan 't myne. Komaen, mynheer, dewyl de poorten der gevangenis voor my open zyn, ik vertrek, maer ik zeg u voorop dat ik in Centralis niet blyf.

**UTIEL.**
Waerom?

**FERNAMBOK.**
Men is er veel te ver gevorderd in alles. Vrouwen die

u in den bak doen steken, als gy er niet met trouwen wilt, niet goed. In mynen tyd vond ik het veel beter.

**UTIEL.**

Onze wereld is immers duizend jaer vooruit.

**FERNAMBOK.**

Ik heb liever eene die duizend jaer ten achteren is.

**UTIEL.**

Dan blyft er u niets anders over dan naer de maen te gaen.

**FERNAMBOK.**

Zyt gy zeker dat die wereld nog ten achteren is?

**UTIEL.**

Zy is net gelyk de onze in uwen tyd.

**FERNAMBOK.**

Dat is myne affaire; morgen met den eersten convoi vertrek ik naer de maen. Ha! sakkerloot! zeg eens, indien Krabtowiska my daer eens kwam vinden, als zy hare bekomste van den Hottentot heeft. Bah! 't is waer, ik heb niets te vreezen, de vrouwen zyn daer niet meester; men is er nog duizend jaer ten achteren, God zy gedankt!

## N^r^ 41. Slotkoeplet *tot 't publiek.*

Getuigen van myn' avonturen,
Mynheeren, 'k hope dat ge my,
Na al het leed dat 'k moest verduren,
Niet plagen zult met vittery
'k Ga naer een nieuwe wereldsbane,
Maer 'k smeek u, eer ik derwaerts stap,
Zend 't stuk niet mede naer de mane
Dan na een hevig handgeklap! (bis).

*(Hy vertrekt met Utiel.)*
*Het tooneel verandert en verbeeldt het luchtpaleis van de Fantazy in eene sterre op den weg van de maen naer de zonne.*

## Naspel.

### Eerste tooneel.

#### N^r^. 42. Koor van luchtnimfen.

Bekoorlyk feestgezang, weêrgallemt in deze oorden
En dat de wierookgeur met u omhooge dwael';
Dat de echos van de lucht, gestreeld door onze akkoorden,
Alom verkonden gaen de wereld's zegeprael.

### Tweede tooneel.

*De vorigen, DE FANTAZY, DE ELECTRICITEIT.*

**DE FANTAZY.**

Gaet, mejuffers, en houdt u gereed voor het groot oogenblik.

*(De nimfen vertrekken.)*

**DE ELECTRICITEIT.**

Het feest welk gy in uw luchtverblyf ter eere van de wereld geeft, belooft waerlyk prachtig te zyn. Ge moet de Fantazy zyn om zulke grillen te hebben.-

**DE FANTAZY.**

Grillen, omdat ik den duizendste verjaerdag der wereld vier! men moet toch zyne onderdanen bezig houden; want ik heb hier myne onderdanen... ik heb myn hof met myne hovelingen die my vleijen en myne ministers die myne zaken in de war helpen. De ministers der Fantazy! Ziedaer lieden die grillen mogen hebben en geld verkwisten in zotternyen, 't is hun stiel.

**DE ELECTRICITEIT.**

En zyt gy zeker dat de Wereld komen zal, hy die het tegenwoordig zoo druk heeft met al zyne nieuwe uitvindingen.

**DE FANTAZY.**

Hebt gy dan vergeten dat ik hem over duizend jaer uitgenoodigd heb om hier vandaeg te komen. Gy weet

dien dag toen de sukkelaer er zoo ongelukkig uitzag en zich nauwelyks op zyne beenen kon staende houden.

**DE ELECTRICITEIT.**

En dat wy op ons genomen hebben hem van onder tot boven te vermaken.

**DE FANTAZY.**

Ik heb insgelyk uitnoodigingen gezonden aen onze vrienden de Stoom, de Vooruitgang, 't Verstand en het Geld. Ik wil dat zy hun werk komen bewonderen.

**DE ELECTRICITEIT.**

Gy doet zeer wel den verpligte eens in de tegenwoordigheid te stellen van de genen die verpligt hebben, want 't gebeurt al te dikwils dat hy ze schuwt als er niets meer van te krygen is of dat hy ze niet meer van doen heeft.

*(Men hoort den hoorn blazen.)*

**DE FANTAZY.**

Dit teeken kondigt my de vrienden aen.

**DE ELECTRICITEIT,**

*in 't verschiet gaende.*

Ja, waerlyk, zy zyn het met de wereld aen het hoofd.

## Derde tooneel.

*DE VORIGEN, DE WERELD, 'T VERSTAND, DE STOOM DE VOORUITGANG, HET GELD.*

### N^r^. 43. Koor.

Op de vleuglen der vermaken
Voort gedreven door Zephier
Komen wy de vreugde smaken
Onder uwe luchtbanier.

**DE FANTAZY,**

*tegen de Wereld.*

Ha! daer is eindelyk die goede vriend. Ik wist wel dat gy my niet zoudt vergeten hebben.

**DE WERELD,**

*zeer ligtjens.*

Omdat gy my dienst gedaen hebt zoû ik u moeten vergeten hebben! foei! Ik weet wel dat het de algemeene regel is ondankbaer te zyn, maer ik wil eene uitzondering maken.

**DE FANTAZY,**

*ter zyde.*

Dat zullen wy zien.

*(Luid)*

zoo dat gy te vrede zyt.

**DE WERELD.**
Wel voor den droes! ziet gy het niet! vlug als een jongeling van dry mael zeven.

**DE ELECTRICITEIT.**
Welnu, wat zegt gy van my.... heb ik u niet goed bygestaen?

**DE WERELD.**
O mejuffer de Electriciteit, gy hebt wonderen gedaen, en ik ben er nog verbaesd over.

**DE ELECTRICITEIT.**
Is 't waer!

**DE WERELD.**
Alleenlyk...

**DE ELECTRICITEIT.**
Ha! daer is een alleenlyk by!

**DE WERELD.**
Alleenlyk moet ik u zeggen dat gy ongelyk gehad hebt de zonne te willen vervangen. Hy die op den tweeden rang schittert, verduistert op den eersten.

**DE FANTAZY,**

*ter zyde.*

Eerste ondankbaerheid; ik zal ze optellen.

**DE STOOM.**
En wat zegt ge van my?

**DE WERELD.**
O mynheer de Stoom, gy zyt met regt de gebieder van lucht, aerde en water geworden. Dank aen u is er geen afstand meer. Alles heeft voor u moeten buigen, alleenlyk...

**DE STOOM.**
Ha! daer is een alleenlyk by!

**DE WERELD:**
Alleenlyk hebt gy van uwe magt misbruik gemaekt. Gy hebt alles willen doen gaen en gy hebt 't spreekwoord vergeten: die te veel onderneemt slaegt kwalyk.

**DE FANTAZY.**
Tweede ondankbaerheid.

**HET VERSTAND.**
En wat zegt gy van my?

**DE WERELD.**
Ha! heerschap 't Verstand, ik moet uwe bekwaemheden hulde doen, gy hebt oneindig veel nut gesticht, alleenlyk.

**HET VERSTAND.**
Ha! daer is een alleenlyk by.

**DE WERELD.**
Alleenlyk hebt gy zoodanig wys willen zyn dat gy er zot van geworden zyt. Gy hebt 't ryk der koele rede geplaetst daér waer de warme liefde moest heerschen. Gy hebt de vrouw leeren gebieden in plaets van haer te leeren beminnen. Gy hebt den man verlaegd en de samenleving belachelyk gemaekt.

**DE FANTAZY.**
Derde ondankbaerheid.

**DE VOORUITGANG.**
En wat zegt gy van my?

**DE WERELD.**
Van u, mynheer de Vooruitgang! O! gy verdient al den lof mogelyk. Gy ziet het, gy zyt met my voort gerold, vernieuwende alles wat oud en versleten was, van kant werpende alles wat u op uwen doortogt kon hinderen, verpletterende onder uwe voeten alles wat de domheid en het vooroordeel der vorigen eeuwen bewaerd had... alleenlyk...

**DE VOORUITGANG.**
Ha! daer is een alleenlyk by!

**DE WERELD.**
Alleenlyk hebt gy onder uwen weg laten liggen dry dingen die de wereld moesten regt houden: de Godsdienst, de liefde en de poëzye.

**DE FANTAZY.**

Vierde ondankbaerheid. Als wy aen vyf zyn zullen wy een kruisken maken.

**HET GELD.**

Ha sa! ik hoop dat ik ten minste u in alles zal voldaen hebben.

**DE WERELD.**

Gy, mynheer de baron Het Geld! o! van u is er niet te klagen; gy hebt gewillig de hand geleend, 't is te zeggen de beurs, om myne vrienden daer in 't verrichten hunner wonderdaden bytestaen, alleenlyk...

**HET GELD.**

Voor den drommel! is er ook al een alleenlyk by?

**DE WERELD.**

Alleenlyk hebt gy het menschdom zoo slecht gemaekt dat het op 't einde zynen Schepper vergeten heeft om u maer alleen als zynen God te aenbidden.

**DE FANTAZY.**

Bravo! ik ben maer eene grillige vrouw, maer eene grillige vrouw kan somtyds wel een oogenblik gezond oordeel hebben. Ik had my zelve alles gezegd wat Mynheer de Wereld u daer gezegd heeft, en zelfs had ik er een tafereel van gemaekt om Mynheer 's tegenwoordigheid alhier te vieren.

*(Men hoort eene ontploffing)*

.

**ALLEN.**

Wat is dat?

**DE FANTAZY.**

De Allegorie van de Wereld binnen duizend jaer.

*(De wolken van den achtergrond verdwynen en men ziet de apotheose van den God des Gelds, voorgesteld door eene dryhoek in den welken men glinsterende cyferletters ziet. Boven den dryhoek een hoop geld. Langs beide kanten een aental nimfen die den hoop geld bewierooken. Van onder eene groep van dry figuren verbeeldende de Godsdienst, de Liefde en de Poëzy in eene treurige houding. De koor herneemt: Bekoorlyk feestgezang, enz.*
*TAFEREEL*
*EINDE VAN HET NASPEL.*